

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

Nr. 21. XIII aastakäik

TEATAJA

1. novembril 1938

Ilmub kaks korda kuus.

Tellimishind:

Aastas . . . kr.	3.50
Poolaastas . . . "	2.00
Välismaale . . . "	7.00
Poolaastas . . . "	4.00

Toimetus ja talitus

Kaubandus-tööstuskoda, Tallinn, Pikk t. 20
Kõnetraat 426-15. Toimetaja kõnetunnid:
igal äripäeval 12—2 p. l.

Kuulutuste hinnad:

$\frac{1}{4}$ lhk.	kr.	40 00
$\frac{1}{2}$ "	"	22 00
$\frac{1}{4}$ "	"	12 00

Kaanekülgedel—kookuleppel

SISU: Linakaubanduse tsentralseerimine jälle päevakorral. Kodumaa lambavilla tootmise ja turustamise küsimus. Eesti, Läti ja Leedu ühtl. vekselseadus Töölis-koda tootleb töötülide lahendamise komisjoni funktsioonide laiendamist. Paberiformaatide standardiseerimisest Era-hulgikauplus a. 1928.—1937. Soomes. Linakaubanduse tsentralseerimise küsimus Kaubandus-tööstuskoja nõukogus Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt Äride register. Toiduainete turg Välisborsid Kaubahindu Tallinna börsi kurssedellid.

1939.

MÕELGE JUBA NÜÜD A. ÄRIRAAMATUILE,

et need uuel aastal kohe käepärast oleksid. Meie valmistame eritellimistel igasuguseid ärraamatuid puhta liniatuuriga, tugevas ja nägusas köites. Hindade ja nõu küsimustes palume pöörduda meie poole

Ladudes alati saadaval kontoriraamatuid, žurnaale, lauajuhendeid jne., kõiki kontoritarbeid ja paberikaupu

K-ü. „RAHVAÜLIKOOL“ raamatu-, kirjutusmaterjali- ja paberikaupade suurlaod

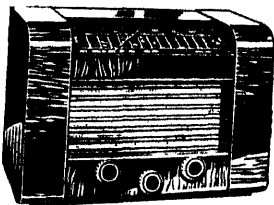
Tallinnas, Harju 48, oma majas, tel. 444-39, 444-37, 442-14

Pärnu mnt. 10, pangamajas, tel. 446-67, 446-66

Raadio suuräris

leidub aparate igasugusele maitsele, igasugustele tehnilistele nõuetele kõigis hinnaklassides.

Eriti siis, kui see äri esindab sellaseid nimekaid vabrikuid nagu:

BLAUPUNKT	RET
LORENZ	ARE
EKCO	ULO
HORNYPHON	

A.-S. TORMOLEN & Ko.

Tallinn, Raekoja plats 17. Tel. 428-06

Linakaubanduse tsentraliseerimine jälle päevakorral

Lina eksportöörid ja -töösturid, kellele teeb muret viimasel ajal uuesti päevakorrale tõusnud linakaubanduse tsentraliseerimise küsimus, olid 21. okt. s. a. Kaubandus-tööstuskosjas koos, et ühiselt nõu pidada eralinakaubandust ähvardava seisukorra üle.

Nagu ajakirjanduse kaudu teada, peeti 17. okt. s. a. peaminister Eenpalu juures laialtulatusele nõupidamine, kus arutusele tuli linamüügi tsentraliseerimise läbiviimine. Nõupidamisest võtsid osa peamiselt Põllutöökoja ja Põllutööministeeriumi juhtivad tegelased. Tähelepanu äratas asjaolu, et Kaubandus-tööstuskosja esindajat, kel oleks linakaubanduse kohta ütelda kaaluv sõna, sellele nõupidamisele ei kutsutud.

Nõupidamisel põllutööminister A. Tupits, nagu selle nõupidamise käiku valgustas ajakirjandus, avaldas arvamist, et me võivat saada eesti lina eest välismaal senisest palju kõrgemat hinda. Meie linaturg olevat seni olnud väga kõikuv, kord olevat linahinnad madalad, kord kõrged, missugune asjaolu pidurdavat lina kasvatus arengut. Selles kõiges olevat süüdi see, et linamüük välismaale toimuvat killustatult mitme isiku ja ettevõtte kaudu. Ainult linaturu tsentraliseerimisega olevat võimalik hinda välisturul tõsta jms.

Linaeksportöörid leiavad, et põhjendused, mis ette tuuakse linakaubanduse tsentraliseerimise kasuks, nagu ei saaks meie linaeksportöörid omavahelise võistluse tõttu eesti lina eest välismaal küllalt kõrget hinda, ei ole paikapidavad, kuna meie lina müügitähingud toimuvad ometi maailmaturu hindade alusel. Maailmaturu linahindade tõusuks mõju avaldada ei suuda isegi nii suure linaproduktsooniga maa nagu Eestist ja Nõukogude Vene, rääkimata veel Eestist ja Lätist.

Linade turustamisega on olukord tunduvalt keerulisem kui näiteks või ja munade turustamisega. Linakaubanduses on peaaegu igal eksportööril oma kindlad ostjad välismaal, kes nõuavad erilinasorte, missuguseile nõudeile meie eksportöörid on ka end kohandanud.

Tsentraliseeritud linakaubandus ei suudaks rahuldada sääraseid erisoove, mis põhjustaks kahtlemata meie linaeksporti vähenemist.

Ka pole usutav, et linamüügi tsentraliseerimisega suudaksime hindu ette dikteerida ketrusmaadele. Naabermaa Läti kogemused linamonopoli alal, mis ei ole annud paremaid taga-

järgi hindade suhtes, võiksid olla meile hoiatuseks meie senise linakaubanduse aparadi hävitamisel, sest praegused meie linahinnad välismaal on mitte üksnes võrdsed läti omadega, vaid mõnikord maksetakse meie linast koguni rohkem.

Linakaubanduse tsentraliseerimise kasuks tuuakse veel väiteid, et müügi korraldus ühest keskusest lubaks lina kokku osta kindlate standardsortide alusel. Kuid praegune lina kokkust toimubki kindlate standardsortide alusel ja lina läheb välismaale kontrollpraakri valve all. Sellest on teadlikud nii linaharijad kui ka kokkustjad ja eksportöörid. Ka ei ole välismaa ketrusvabrikute poolt kuulda olnud nurinat, et meie lina ei vastaks oma sordile. Kõik on seni olnud korras ja meie lina realiseeritakse iga aasta välismaal suure eduga.

Edasi väidavad tsentraliseerimise pooldajad, et uus müügi korraldus võimaldaks arendada linaharimise mehhaniseerimist. Kuid meie arvates on Põllutöökoja otsene ülesanne selgitada linakasvatajatele põllumeestele linakasvatamisega seoses olevaid vajadusi, olgugi et linaeksportööride arvates ei saa linaharimise mehhaniseerimist igal pool tarvitusele võtta. Näiteks Petersi käsitsi haritud lina on väga otsitav ketrusvabrikute poolt ja selle eest maksetakse kõrgemat hinda.

On teada, et linaeksport tahetakse viia ühistegelisele alusele, andes kontsessiooni selleks K/K. „Estoniale“, nagu kirjutab „Uus Eesti“. Meie riigi iseseisvuse kestes on mõnigi kord ühistegelised asutused katsetanud linakaubandusega, kuid enamalt jaolt on need katsetused lõppenud kurbade tagajärgedega ega ole toonud tervendamist linakasvatusse, veel vähem on nad toonud kasu meie rahvamajandusele.

Linakaubandus on üks raskeimaid ülesandeid meie kaubanduses üldse ja seda ala peab põhjalikult tundma — meie lina kvaliteeti rajoonide järgi, ta sorteerimist jne. Ka peab linaeksportöör omama häid sidemeid ketrusmaade tööstustega. See kõik ongi põhjuseks, et nii tähtis põllusaadus, nagu seda on lina, on meil seni jäänud monopoliseerimata, kuna teiste põllusaaduste müük on monopoliseeritud. Põhjus on see, et lina kokkuvõtmine ja turustamine on palju keerulisem kui teiste põllusaaduste müügi korraldus.

Linakaubanduse tsentraliseerimise kohta saadud informatsioonist ei selgu, kuidas tsentrali-

seerimise korral kavatsetakse lahendada lina-töösturite toorainega varustamise küsimus. Lina ketramine ja kudumine on meil õige vana ja hästi arenenud tööstus, milles tegutseb üle 2000 töölise ja millesse on investeeritud rohkesti kapitale. Olles sunnitud maksma siseturul toorlina eest kindlustatud kõrget hinda võib lina-saaduste väljavedu osutada võimatuks.

Läti linamonopol annab kodumaa linaketravabrikutele toorlinalt teatava hinnaalanduse võrreldes maailmaturu hindadega, ja seda mitte üksnes linakiult, mis töötatakse ümber ekspordiks, vaid kogu ümbertöötatavalt linalt.

Lõppeks ei saa jätta märkimata, et oleks lausa ülekohus, kui lina-kaubanduse tsentraliseerimisega võetaks seniselt linaeksportijailt, kes on hulk aastaid sel alal tegutsenud, seda ala

põhjalikult tunnevad ning omavad tihedad sidemed välismaa ketrusvabrikutega, võimalus lina-kaubanduse alal edasi tegutseda, milleks on kulutatud suuri summasid ladude üürimise ning praakrite ja muu personaali palkamise naol ning sõlmitud lepingud välisfirmadega. Ja seda kõike kiires korras ja ajal, mil lina ostuaeg on alanud. Selle tagajärjel ahvardavad lina-eksportööre suured kahjud, mida neile keegi ei tasu. Samasugune oli lugu käesoleva aasta algul, kui linaeksportööride arv viie peale vähendati ja suuremal osal senistest eksportööridest tegutsemise õigus ära võeti. Ka need ei saanud tehtud kulutuste eest mingisugust kahju-tasu ega ole isegi vastust saanud oma ühiselt ministriumile esitatud margukirjale. Ühes õiguslikus riigis ei peaks säärane käitumine kodanikega leidma heakskiitmist.

Kodumaa lambavilla tootmise ja turustamise küsimus

Üleriikliku Tekstiiltöösturite Ühingu märgukiri majandusministrile

Avalikkusele antud informatsiooni kaudu on meile teatavaks saanud, et põllumajanduslike ringkondade huvide kaitseks peetakse vajaliseks kodumaa lambavilla kokkuostu ümberkorraldamist, tsentraliseerimist ja hoogsamat arendamist. Meile ei ole teada, kui kaugelulatuvad on kavad kodumaa villa kui tooraine tarvituselevõtu alal, kuid meil on tõsiseid põhjusi kahelda, et see samm loodetud kasu asemel koormab riigikassat uute kohustustega, ohustab meie kalevitööstust, kauba kvaliteeti ja lõpuks tarbijaskonna huve, paratamatult viies vabrikuid tulevikus hindade tõstmise teele ja just odavamate, s. o. vähemaostujõulisele tarbijaskonnale määratud, sortide osas.

Kodumaa kalevivabrikul ei ole mitte kõige paremad kogemused senise lambavilla kokkuostu ja turustamise poliitikast ning me oleme ka mitmel puhul sellele nähtusele juhtinud tähelepanu. Nüüd aga, kus on ette näha hoopis ulatuslikumat aktsiooni kodumaa lambavilla, kui seni koduses majapidamises kasutatud tooraine, tööstuslikuks tooraineks viimise suunas, meil on au, härra minister, esitada Teile omapoolsed arvamised ja andmed, millel põhjenevad meie kahtlused.

Kodumaa lambavilla kokkuost teostus seni hra põllutööministri poolt 3. juunil 1938. a. kinnitatud „Lambavilla hindade juuremaksu teos-

tamise korra“ alusel. Vabrikud, kes on kohustatud kodumaa villa kokkuostu keskkorralduselt, missugune ülesanne on praegu usaldatud K. K. „Estoniale“, kodumaa villa ostma impordi jagatud kvantumitena, on korduvalt meie poole pöördunud avaldustega, et vill ei vasta neile nõudeile, mis kinnitatud korras on üles seatud ega ole kooskõlas ka saatekinjas antud andmetega ja on oma hinnalt niivõrd kallis, et seda ei saa kalkuleerida valmiskauba juures kui toorainet, vaid see osutub kaudseks maksuks villatööstusele.

Me oleme asjaomaste ringkondade tähelepanu juhtinud sellele, et kalevivabrikud saavad kasutada ainult I ja II sordi kodumaa villa, kuigi selle sängu pikkus on võrdlemisi madal. III sordi vill ei osutu korraliku kvaliteediga riide tootmiseks kõlvuliseks ja peaks eranditult müüdamata vildivabrikutele. Veel on vabrikud meile teatanud, et nad saavad kodumaa lambavilla kasutada ainult halvemate sortide lambistamisel. Üksikud vabrikud on koguni kodumaa villa kokkuostu keskkorralduse poolt neile saadetud villa kui töötlemiseks mittesobiva lihtsalt kahjudega edasi müünud. Samuti ei ole teostamist leidnud meie omaaegne soov, et Lambakasvatatajate Seltsi kaudu kantaks hoolt lammaste villakuna pigamise osas, mis tõstaks tunduvalt villa töötlemise

väärtust. Töötlemist raskendab ka asjaolu, et kodumaa lambavilla saadetakse vabrikuile kätte väikestes kottides mitmesuguses suuruses ja sordis.

Kõigilt vabrikuilt on avaldatud nurinat asjaolu üle, et vill sisaldab rohkem mustust kui saatekirjades on märgitud, mida ka vastavad analüüsid on tõendanud. Varemalt toimus villa kokkuostu keskuses mustuseprotsendi määramine koguni silma järgi, nagu ka Põllutööstusministeeriumi kirjast nähtub. Viimane analüüs 1938. a. suvel, mis tehti ühe vabriku poolt, andis järgmisi tulemusi:

	Puhtuse (rendement'i protsent)		
	I sort	II sort	III sort
Villa kokkuostu keskuselt üles antud	79	77,4	66,8
Kontrollimisel selgunud tegelik puhtus	65,3	68,4	64,4

Ühtlasi ületab kodumaa lambavilla niiskuse protsent maailmaturult ostetava villa oma.

Tahaksime näha, et villa kokkuostu keskus Majandusministeeriumist välisvilla impordi andmete alusel vabrikuile saadetavaid kodumaa villa kvantumeid õieti lähetaks. 1937. a. on üksikud vabrikud olnud sunnitud ostma kodumaa lambavilla vaid 1%, teised kuni 2,6% nende välisvilla impordist.

Kodumaa lambavilla hinnaks on noteeritud:

I sort Kr. 3,55 kg — rendement 70%

II sort Kr. 2,80 kg — rendement 60%

Põllumees saab koos riikliku juuremaksuga alates juulist 1938. a.: I sordist Kr. 5,30, II sordist Kr. 4,00; 1937. a. olid samad arvud Kr. 4,80 ja Kr. 3,80.

Vabrikuile määratavat villa ei anta aga edasi hinnaga, mille aluseks on võetud noteeringud, vaid hinna määramine toimub kokkuostu keskus meile teadmata kalkulasiooni alusel. Meie andmeil on nõutud ja maksetud 1937. a. järgmisi hindu:

1937. a. ostud	Vabrik A Kr.	Vabrik B Kr.	Vabrik C Kr.	Vabrik D Kr.	Vabrik E Kr.
I sort	4,40	4,10	4,00	4,34	4,04
II „	4,00	3,61	4,06	3,97	4,10
III „	3,40	3,30	3,30	3,26	3,37

Neist andmeist selgub, et vabrikud maksavad II ja III sordi puhul rohkem kui saab põllumees, s. t. nad katavad ka riikliku juuremaksu. Et villa kokkuostu keskus oma poolt ei teosta juuremaksu, vaid need tulevad teistest riiklikest ressursidest, siis on meil tõsiselt põhjust avaldada arvamist, et villa kokkuostu ku-

lud on ebaloomulikult kõrged ja et osutub hoopis otstarbekamaks, kui vabrikuid endid kohustataks kodumaa villa kokku ostma otseselt tootjailt ja sellest vajaliselt ning tõendatult aru andma.

Üksikud vabrikud ostavad ka praegu tsentraliseeritud kokkuostu kõrval oma algatusel kodumaa villa ja on oma ümbruskonna talupoegi instrueerinud, millal ja kuidas pügada lambaid, et vill oleks maksimaalselt töötlemiskõlvuline.

Hinnaküsimust riivates tahame veel märkida, et üks vabrikuist, keda kohustati 1937. a. ostma 1532 kg villa kõikidest sortidest, sai pärast pesemist töötlemiskõlvulist toorainet 983 kg, seega kujunesid kodumaa villa sisseostu hinnad kalkulasiooni alusel järgmisiks: I sort Kr. 6,99 kg, II sort Kr. 6,27 kg, III sort Kr. 5,40 kg. Teine kodumaa kalevivabrik, ostetud kodumaa villa ümber arvestanud 100% rendement'ile, on saanud järgmisi tulemusi: I sort Kr. 5,95 pro kg, II sort Kr. 5,45 pro kg ja III sort Kr. 5,00 pro kg. Kahe vabriku kalkulasioonides esinev vahe on tingitud villasaadetiste kvaliteedist ja puhtusest. Et saadetised on väga ebahütlased, see on nähtav ka eespool toodud andmeist üksikute vabrikute poolt 1937. a. kodumaa villa eest maksetud hinnast.

Välismaa villad pestult, puhtusega 100%, maksaksid: kodumaa villa I sordile vastav vill 20 d lb. = Kr. 3,30 kg; kodumaa villa II sordile vastav vill 16—17 d lb. = Kr. 2,80 kg; kodumaa villa III sordile vastav vill 12—13 d lb. = Kr. 2,15 kg.

Kodumaa vill kui sundusliku ostukohustusega tooraine on vabrikuile seega kuni 100% võrra kallim, mis ratsionaalselt töötavate ja ka tarvitataskonna huve silmas pidades villavabrikute seisukohast on täiesti ebaloomulik. Toome veel võrdluseks, et ca 7 kr. eest kg on välisturgudel juba võimalik osta viimistletud kammgarmlõnga.

1938. a. kokkuostu teostav keskus loodab möödunud aasta 7000 kg asemel põllumeestelt saada kuni 15.000 kg kodumaa villa, seejuures on riiklik juuremaks tõusnud, kuid ka vabrikuile antava villa hind näitab tõusu tendentsi. Vabrikute andmeil on I sordi puhastamata villast 1938. a. I poolel võetud juba kuni Kr. 4,80 pro kg. Siinjuures enamsaadavad summad ei lähe põllumehele ega meie lambakasvatuse heaks, vaid vahetatuse kuludeks.

Need asjaolud peaksid meie arvates põhjustama kavatsitava fonsseerimise asemel senise poliitika revideerimisele võtmise. Ei tohi ka unustada, et meie maastiku iseloom (halvad

karjamaad), kliima (pikk talv) ja ka varemud kogemused on näidanud, et lammast villaloomana on Eestis üliiraske võistlusvõimeliselt arendada. Seda tõendab peale ajalooliste kogemuste veel möödunud aastal Tartu ülikoolis üks sel teemal koostatud ja auhinnatud uurimistöo.

Meie villatöösturikond on väga hästi teadlik sellest, et kodumaa villatootmine moodustab ühe rahvusliku tooraine baasi, mis rasketel aegadel võib olla esmajärgulise tähtsusega. Sellest järeldub ka, et kodumaa villa teadliku tootmise eest hoolitsemine ja selle propageerimine on sümpaatne ja soovitatav nähtus. Kuid ei saa kuidagi selle juures õigeks pidada, et neid igale riigile ja rahvale loomulikke, võimalikel erakordsetel aegadel väärtuslikke tooraine baase hakatakse üle kandma kaasaega. See, mis erakordseis tingimusi võib olla väga väärtuslik, muutub praegu ebaproduktiivseks, rahvamajandusest ammutatavaile juuremaksudele toetuvaks majandusharuks, mis pealegi toodab väheväärtuslikku toorainet.

Eesti tekstiiltööstuse maksubilanss ei ole praegu sugugi halb, sellest hoolimata, et see

tööstusharu rajaneb peamiselt imporditavale toorainele. Suureks hüveks on seejuures, et imporditud tooraine kaudu osutub võimalikuks meie mitte kõrge ostujõuga tarbijaskonnale teha villaseid, meie kliimaga maal esmajärgulisi kallakatteid kättesaadavaks mõistliku hinnaga. Kodumaa lambavilla kui tööstusliku tooraine ulatuslik tarvituselevõtt on seega esmajoonel kvaliteedi ja hinna probleem. Meie arvates tuleks enne tootmise suurendamist see küsimus kõigepealt lahendada.

Meie tarbijaskonna nõuete ja villatööstuse seisukohast lähtudes on vajaline, et tehtaks kõik kodumaa villa kvaliteedi tõstmiseks (sordi aretus, villakuna pügamine), et villa hind alandataks ligilähedaseks maailmaturu tasemele, et vabrikutele edasiantav vill kannaks puhtuse ja niiskuse osas usaldatava asutuse analüüsi andmeid.

Üleriiklik Tekstiiltöösturite Ühing loodab, et majandusminister omalt poolt püüab meie rahvamajanduse ja tarbijaskonna huvides juhtida kodumaa lambavilla tootmist ülalkirjeldatud õigeisse raamesse.

Eesti, Läti ja Leedu ühtlustatud veksliseadus

Uue veksliseaduse erinevusi senisest veksliseadusest

Valter Nõges

(Järg)

Indossimine

1. Nii senise kui ka uue veksliseaduse järgi võib veksliväljaja keelduda vekslit indossimise nn. rektaklausli paigutamiseks vekslisse (vt. VS § 22 ja 87; ÜVS § 11 lg 2 ja § 77). Rektaklausel väljendatakse sõnaga „indossimisõigusega“ või mõne muu samatähenduselise väljendiga, nagu näit. lihtveksli juures sõnadega „kohustun maksuma selle vekslit järgi ainult hr. N-le“. Rektaklausel tuleb paigutada vekslit esiküljele, kusjuures on ükskõik, kas see on asetatud veksliteksi või väljapoole seda. Tähtis on vaid see, et rektaklausel oleks kaetud veksliväljaja allkirjaga. Vekslit, millesse veksliväljaja on paigutanud rektaklausli, nim. rektaveksliks. Seesuguseid vekslit on sobiv kasutada garantii- ehk tagatisveksleina. Rektavekslite suhtes ilmneb erinevus senise ja uue veksliseaduse vahel seda liiki vekslite edasiandmise viisides ning tagajärgedes.

Senise VS § 22 ei omanda rektaklauslile absoluutset jõudu; rektavekslit võiakse indossida,

kuid sellele tehtud indossamendid pole kehtivad veksliväljaja suhtes. Järelikult veksliväljaja vastutab rektaveksli järgi üksnes vekslit esimese omandaja, aga mitte selle järelkohuslaste ees. Rektaklausel ei mõjuta aga millegagi rektaveksli indossantide omavahelist vastutust: nende vastutus üksksteise ees regressi korral on samane kui teiste vekslite indossantidel.

Hoopis teisiti on normitud rektavekslite edasiandmine ja selle tagajärjed meie uues veksliseaduses. ÜVS-e § 11 lg 2. järgi võib nüüd rektaveksli edasiandmine toimuda üksnes tavalise tsiviilõiguse loovutuse (cessio) vormis ja tagajärgedega. Siit järeldub:

1) Rektavekslit ei saa üldse indossida: ei vekslit esimene omandaja, ei see isik, kellele vekslit esimene omandaja on vekslit loovutanud, ega ka järgnevad loovutusesaajad.

2) Rektaveksli loovutuse viisi ja tagajärgede kohta kehtivad tsiviilseaduse, seega praegu Balti Eraseaduse (BES), vastavad eeskirjad.

Seega vekslil loovutamiseks on nõutav peale vekslil üleandmise loovutusesaajale veel loovutuse kohta vastava loovutuspealdise tegemine vekslile või eriaktil koostamine (BES § 3472). Sellest nahtub, et rektavekslile tehtud indossamenti tuleb pidada loovutuspealdiseks.

Kui indossant vastutab nii indossitud õiguse ehtsuse kui ka selle teostatavuse eest, siis vekslil loovutaja vastutab loovutusesaaja ees loovutatud nõude ehtsuse, aga mitte üldreeglina selle teostatavuse eest. Vastutus nõude teostatavuse eest tekib loovutajale ainult siis, kui ta teadis vekslilõlgniku maksuvõimetusest ning pahatahtlikult vaikis sellest, või kui ta võttis enese peale ohu nõude teostatavuse eest (BES § 3481). Mis puutub vekslilväljaja vastutusse loovutusesaaja ees, siis vekslilväljaja võib loovutusesaaja vastu esitada mitte ainult kõiki oma vaidmeid, mis tal on loovutusesaaja enese vastu, vaid ka neid, mis tal oli enne vekslil väljamist ja sel ajal vekslil esimese omandaja vastu (BES § 3480).

2. Senine VS võimaldab vekslil tagasiandmist lihtvekslil väljajale ning käskvekslil aktseptandile ainult kustutamiseks (vt VS §§ 17 ja 87). Seepärast nende isikute nimele tehtud indossamenti peeti pealdiseks, mis tõendab vekslilsumma kättesaamist neilt. ÜVS vastandina VS sellele seisukohale arvab nende isikute hulka, kelle kasuks võib toimuda indossimine, ka lihtvekslil väljaja ning käskvekslil aktseptandi (§ 11 lg 3, § 77 ja § 78 lg 1). Seesugust tegelikult väljalumastatud vekslil võivad need isikud omakorda edasi indossida, misugune indossimine on aga mõeldav ainult enne makсутähtpäeva. See ÜVS-e norm võimaldab eriti pankadele vekslilportfelli likviidsuse säilitamist, sest neile on jäetud õigus nende poolt lunastatud aktsepti enne selle makсутähtpäeva veel uuesti käibesse lasta. Sellega ühtlasi on antud pankadele võimalus saavutada kokkukuhoidu vekslilte tempelmaksustamise kuludes, kuna nende poolt lunastatud aktsepti indossimine ei kuulu tempelmaksustamisele.

Lihtvekslil väljaja ja käskvekslil aktseptant, kes on omandanud vekslil indossamenti kaudu, ei saa teostada regressi indossantide vastu, kuna nad nende ees vekslil väljajana või aktseptandina kannavad ise vastutust. Kui aga lihtvekslil väljaja või käskvekslil aktseptant nende poolt juba lunastatud vekslil indossimise teel uuesti käibesse lasevad, siis võib nende indossant kui ka selle järelkohuslased teostada regressinõuet ka nende indossantide vastu, kes regressikorras vekslil väljaja või aktseptandi ees ei

vastuta. Seega vahepealne indossant ei vabane vastutusest, kui veksel on tagasi tulnud lihtvekslil väljaja või käskvekslil aktseptandi kätte ja need on vekslil edasi indossinud.

3. Nii VS kui ka ÜVS on omaks võtnud põhimõtte, et indossimine peab olema tingimusega, kusjuures indossandil on õigus vastutamata klausli, s. o. sõnade „ilma minu vastutusega“ või mõne muu samatähendusliku väljendi paigutamiseega vekslile enese vabastada vastutusest aktseptimise ja lunastamise eest (VS §§ 11, 17, 21, 29 ja 50; ÜVS § 12 lg 1 ja § 15 lg 1). Kuid senisest VS-st erinevalt näeb ette ÜVS, et sel juhul, kui trassant pole keelanud vekslil esitamist aktseptimiseks, võib iga indossant määrata, et veksel tuleb esitada aktseptimiseks, ühtlasi andes selleks eritähataja või jättes aja lah-tiseks (§ 22 lg 4). Sama õigus on ka trassandil (ÜVS § 22 lg 1). Kui veksel sisaldab ettekirjutuse aktseptimiseks esitamise kohta, siis tuleb esitamistähataja jooksul lasta vekslile teha dateeritud aktsept või lasta veksel protestida mitteaktseptimise või aktsepti mittedateerimise pärast. Vastasel korral kaotab vekslilvaldaja, kui seesuguse ettekirjutuse on teinud trassant, oma regressiõigused mitte üksnes trassandi ja selle käendajate, vaid ka kõigi indossantide ja nende käendajate vastu, kui aga seesuguse ettekirjutuse on teinud indossant, siis kaotab vekslilvaldaja sel juhul oma regressiõiguse üksnes selle indossandi ning tema käendajate, mitte aga indossandi eel- või järelkohuslaste vastu (ÜVS § 25 lg 2 ja § 53).

4. Nii VS kui ka ÜVS järgi on blanko-indossamenti kehtivuseks vajaline, et ta oleks märgitud vekslil tagaküljele või veksliljatkule (VS § 19; ÜVS § 13 lg 2). Erinevus nende kahe veksliliseaduse vahel aga ilmneb nimelise ehk n.-n. täisindossamenti paigutamiskoha küsimuses. VS § 19 lubab esimest täisindossamenti kirjutada kas tervelt vekslil esiküljele või ainult alata tema kirjutamisega seal. Seesugust indossamenti poolitamist vekslil esija tagakülje vahel ei tunne ÜVS. Seesuguse poolitamise järele ei ole ka mingit praktilist vajadust. Tegelikult elus seda võimalust pole meil peaaegu kasutatud. Küll lubab ÜVS § 13 lg 1 kirjutada mitte üksnes esimest, vaid ka sellele järgnevat täisindossamenti vekslil esiküljele. Hõlpsama ülevaate saamise huvides veksliltekstist ning vekslilile tehtud pealdistest on soovitatav säilitada meie senine praksis, mille kohaselt kõik indossamentid, nii täis- kui ka blan-

koinrossamendid, kirjutatakse üksnes vekslit tagaküljele ning selle täissaamisel vekslitajale.

5. Praktilisest seisukohast oluline erinevus senise ja uue veksliseaduse vahel ilmneb indossimise st tulenevate juriidiliste tagajärgede küsimuses. Nii ÜVS kui ka VS nõuab vekslivaldajalt, kes on omandanud vekslit indossimise teel, heausksust vekslit omandamisel. Seda nõutavat heausksust pole sel juhul, kui vekslivaldaja vekslit omandamisel teadis, et eelmine vekslivaldaja on kaotanud valduse vekslile vastu oma tahtmist (ÜVS § 16 lg 2; VS § 24). Täiendavalt sellele nõuab aga ÜVS veel seda, et vekslivaldaja vekslit omandamisel ei oleks toimunud raske hooletusega (§ 16 lg 2). Vekslivaldaja raske hooletusega on meil tegemist kahtlemata sel juhul, kui vekslivaldaja vekslit omandamisel ei teadnud sellest asjaolust, et eelmine vekslivaldaja on kaotanud valduse vekslile vastu oma tahtmist, ainult äärmise kergemeelsuse ning ettevaatamatuse tõttu (vrd. BBS § 3296). Järelikult, vekslivaldaja on kohustatud ÜVS-e järgi vekslit tagasi andma eelmisele vekslivaldajale mitte ainult siis, kui ta teadis, et see on kaotanud valduse vekslile vastu oma tahtmist, vaid ka siis, kui ta sellest asjaolust ei teadnud ainult oma äärmise kergemeelsuse ning ettevaatamatuse tõttu.

6. Täieliku uudsusena meie senise VS-e suhtes esineb ÜVS 18. §-s pandi-indossament, mille eesmärgiks on tagada veksliga selle kohustuse täitmist, mis on vekslit pantijal selle pandiks saaja vastu, sel teel, et pandisaaja on õigustatud nõudma rahuldust vekslit järgi. Pandi-indossamendiga ei omanda pandisaaja omandiõigust vekslile; see jääb indossandile, kes on vekslile teinud pandi-indossamendi. Pandisaaja omandab vekslile vaid pandiõiguse. See pole aga tavaline tsiviilõiguslik pandiõigus, vaid seesugune pandiõigus, mis on valatud vekslitõiguslikku vormi ning millele on omistatud vekslitõiguslikud tagajärjed.

Pandisaaja võib teostada kõiki vekslitjärgseid õigusi, kuid tema poolt tehtud indossamendil on ainult volitusindossamendi jõud (vt. § 18). Järelikult, pandisaaja võib esitada vekslit aktseptomiseks, lunastamiseks ja protestimiseks. Ta võib teostada vekslit järgi negressiõigust (vt. §§ 43, 47. ja 48). Ta võib taotleda protestitud vekslit järgi sundtäitmist. Ta võib esitada rikustumislahagi (§ 88) jne. Vekslitjärgseid õigusi võib ta siiski teostada üksnes pandisaajana. Seepärast

ei saa ta teostada seesuguseid õigustoiminguid, mis ei järgne pandiõiguse iseloomust. Nii ei saa ta teha vekslitsumma sissenõudmisel allajätmise ega loobuda koguni terve vekslitsummast. Kui tema süü läbi osutub võimatuks sisse nõuda vekslitsummat, näit. vekslitnõude aegumise või protesti ärajätmise tõttu, siis pandisaaja vastutab kahjude eest, mis tekivad sellest pandi-indossamendi teinud indossandile. Kõnesoleva indossamendi pandiõiguslikust iseloomust järgneb veel see, et pandisaaja on kohustatud pärast vekslitsumma sissenõudmist pandi-indossamendi teinud indossandile üle andma selle osa vekslitsummast, mis jääb järele pärast vekslitiga tagatud kohustuse tasumist.

Vekslitkohustused võivad end kaitsta pandisaaja vastu seesuguste vaietega, mis järgnevad pandiõiguse aktsessoorisusest, s. t. pandiõiguse sõltuvusest temaga tagatud kohustuse kehtivusest. Nii võib vekslitkohustlane jätta vekslit pandisaajalt välja lunastamata, kui ta suudab tõendada, et pandiõigust, mille kohta on tehtud pandi-indossament vekslile, pole tekkinud, kuna pandiõigusega tagatavat kohustust pole tõelikuks olemas, või et pandiõigus on lõppenud tagatava kohustuse kustumise tõttu. Vekslitkohustused aga ei saa end kaitsta pandisaaja vastu nende vaietega, mis põhinevad nende vahendilisel vahekorral pandi-indossamendi teinud indossandiga, olgu siis, et pandisaaja on vekslit vastuvõtmisel teadvalt toimunud vekslitkohustlane kahjuks (ÜVS § 10 lg 2). Näiteks: A on annud B-le vekslit saadud kauba hinna tasumiseks. Kaup osutub kokkulepitud tingimustele mittevastavaks, mis annab A-le õiguse nõuda kaubahinna alandamist. Kui B esitas temale selle vekslit maksumatähtpäeval lunastamiseks, siis A võis nõuda vekslitsumma vähendamist eeltähtendatud põhjusel. Kui C sellest teadis ning võtab vekslit vastu pandiks, et sellega ära lõigata A-le vaide esitamise võimalust, siis on ta kahtlemata toimunud A kahjuks, mis annab viimasele õiguse ÜVS-e § 10 lg 2 järgi esitada sama vaiet, mis tal on B vastu, ka pandisaaja C vastu. Samas mõttes tuleb mõista ka ÜVS-e 17. §-s sisalduvat eeskirja.

Käesolev pandiõigus kustub panditud vekslitnõude kustutamise, pandi-indossamendi kustutamise, samuti ka vekslit tagasiandmisega, kuna kõnesoleva pandiõiguse tekkimiseks on vajalik peale pandi-indossamendi veel vekslit üleandmine pandisaajale.

(Järgneb.)

Tööliskoda taotleb Töötülide Lahendamise Komisjoni funktsioonide laiendamist

Meile on teatavaks saanud, et Tööliskoda on algatanud töötülide lahendamise seaduse muutmist Töötülide Lahendamise Komisjoni otsuste üldsunduslikuks kuulutamise mõttes. Meie teada taotleb ettepanek järgmist: üldsunduslikuks kuulutamise menetluseks kutsutakse Töötülide Lahendamise Komisjoni koosolekule tööandjate ja töövõtjate vastavate kutseorganisatsioonide esindajad kokkuleppe saavutamiseks üldsunduslikuks kuulutamise ulatuse ja tähtaja kohta. Saavutatakse kokkulepe, loetakse see kollektiivlepinguks vastava seaduse mõttes. Ei õnnestu kokkuleppe saavutamine, lahendab komisjon üldsunduslikuks kuulutamise oma otsusega. Otsuste üldsunduslikuks kuulutamine oleks võimalik kas üleriigiliselt või ainult teatud riigi osas, vastavas tööstusharus või vastaval kutsealal kas osaliselt või kogu ulatuses mitte kauemaks kui üheks aastaks.

Sellaste ülesannete usaldamine Töötülide Lahendamise Komisjonile on esmajoonel Töötülide lahendamise seaduse mõttega otseses vastolus. Nimetatud seaduse alusel loodud komisjon, nagu nähtub § 1-st, on ikkagi vaid selleks, et juba tekkinud kollektiivne töötüli lahendada. Tööliskoja täiendusettepaneku rakendamisel peaks aga komisjon õigupoolest ise tekitama töötüli reas käitistes, et neid siis allutada üldsunduslikule otsusele.

Siin on tegemist olulise eksitusega arusaamisest, et komisjon funktsioone, mis on määratud tekkinud töötülide lahendamiseks, saab ühendada nende institutide funktsioonidega, mis võiksid olla loodud ja määratud palgapoliitika suunamiseks ja palkade taseme korrigeerimiseks.

Töötülide lahendamiseks ja õiglaseks palgaolude korrigeerimiseks n.-n. minimaal-palkade süsteemi abil on kõikides maades, kus see on teostatud, kaks iseseisvat instituuti. Klassilise-malt on need välja kujunenud Inglismaal: töötülide lahendamiseks mitmekesine arbitratsiooni süsteem kuni kõrgeima töökohtuni, palgaolude

korrigeerimiseks Trade Board'ide süsteem, kuni pariteetse komisjoni otsusteni, millel ministri poolt kinnitatult on seaduse jõud.

Tegelikku ellu rakendades Tööliskoja poolt soovitud üldsunduslikuks kuulutamise protseduur toob kaasa palju ebasüsteemilisi nähtusi ja põhjustab otse häireid meie senises palgapoliitikas.

Esiteks puudub igasugune objektiivne alus, millal rakendada üldsunduslikuks kuulutamise menetlust. Kahtlemata on tööliskond selle rakendamisest huvitatud nende vabrikute töötülide puhul, kus on palkade tase kõrgeim. Selle võitluse tulemuseks on, et ühes tööstusharus või koguni selle osas maksavad maksimaal-palgad, teistes aga minimaal-palgad. Palkade ühtlustamisest õiglasele tasemele, mille aluseks on objektiivne, kõigile tööstustöölisile ühevõrdset maksev kriteerium, ei saa siin kõnet olla.

Töötülide Lahendamise Komisjon praeguses olukorras on antud töötüli puhul ikkagi õigustatud töötüli aluse ettevõtte piirides toimetama uurimusi. Tööstusharu ulatuses aga palgaküsimusi otsustades peab komisjon võtma endale eri uurimisülesande. Sääraste avarate ülesannete täitmiseks ühe Töötülide Lahendamise Komisjoni rakendamise kogu tööstuse mitmekesiste harude olukorra ja palkade taseme uurimiseks ei piisa. Teistes maades, näit. Inglismaal, iga majanduselus häireid põhjustava tööstusharu nii majandusliku kui ka sotsiaalse olukorra uurimiseks määratakse vajaduse korral erikomisjon, mis koosneb vastaist asjatundjast isikuist ja on teatud viisil analoogiline meie tööstusseaduse § 11 alusel määratavale komisjonidele.

Olles juhtinud Teie tähelepanu Tööliskoja kõnealuse ettepaneku ebaelulisusele ja vastoludele nii juriidilises osas kui ka praktilisse ellu rakendamise juhtudel, me loodame, et Majandusministeerium leiab õiglasemaid ja elulisemaid teid palgapoliitika korrigeerimiseks, kui see osutub vajaliseks.

Paberiformaatide standardiseerimisest

Paberiformaatide kindlaksmääramise küsimuses, mis Ratsionaliseerimise Komitees on päevakorrale võetud, on Kaubandus-tööstuskoja ümber koondunud ettevõtete poolt ja äri-ringkondadest, kes on huvitatud paberi tootmisest ja

turustamisest, avaldatud arvamisi, et üleminek n.-n. paberi „Din“-formaatile, mis teistes maades on tunnustuse võitnud, on põhimõtteliselt täiesti vastuvõetav.

Paberiformaatide küsimus huvitab eluliselt

kolme ettevõtjate gruppi, ja nimelt: paberitööstureid, paberikaupmehi ja kirjastajaid, kusjuures „Din“-formaadile üleminekuga seoses on igal huvitatud grupil oma erisooivid, mis aga meie arvates on hea tahtmise juures kooskõlastatavad.

Paberitöösturite ja samuti paberist tarbeseemide tootvate töösturite arvates oleks otsarbekohaseks üleminekuajaks „Din“-formaadile 1. jaanuar 1940. a. Vähimalt üheaastane ettevalmistusaeg oleks vajaline selleks, et realiseerida senised küllalt suured ja mitmekesised laod ja läbi viia masinate pargis vajalised uuendused ning tehnilised täiendused, kusjuures osa neist tuleb muretseda välismaalt (näiteks ümbrike masinad). Sellega on aga seotud suur ajakulu.

Paberitööstus on võimeline andma paberit küll suuremas osas mõttudes, kuna mõnede mõtude jaoks praeguse konstruktsiooniga masinad pole sobivad. Siin peaks Ratsionaliseerimise Komitee arvestama olemasolevaid tehnilisi võimalusi ja paberitöösturite soove.

Uhtlasi paberiformaatide muutmise küsimuse ülesvõtmisega on Ratsionaliseerimise Komitee omalt poolt annud hinnangu meie paberitööstusele, mis ei ole igas suhtes vastav tegelikule olukorrale. Eesti paberitööstus on eksporttööstusena nimelt oma kvaliteetkaupadega võitnud täie tunnustuse, ja kuigi see tööstusharu ei tooda kõiki võimalikke eripaberisorte, mida ehk ühel või teisel juhul võiakse vajada, siis mitte seepärast, et meie paberitööstus poleks suuteline seda valmistama, vaid see on tingitud turuolukorrast, kus nõudmine erisortide järele, eriti kallimate sortide järele, on niivõrd minimaalne, et nende

tootmine igasuguste kalkulatsioonide juures on majanduslikult ebasoosiv.

Eesti paberitööstus on korduvalt tõendanud oma kohanevust meie oludele, näiteks selleski, et kodumaise sulfaattselluloosi tootmise alates mitmed paberivabrikud asusid ka kohe tootma vastavat pakkimis-paberit, soetades selleks vajalised tehnilised täiendused.

Mis puutub paberikaubandusse, siis need ringkonnad on kõik üksmeelsel seisukohal, te meil on rakendatavad vaid n.-n. A-ahela paberiformaadid, ja nende mõõtude alusel leiaksid valmistamist kõik kirjutus-, posti- ja kontoritarbed, mis moodustavad meie paberikaubanduse peartiklid. Teiste mõõtude rakendamist paberikaubanduses eelmainitud artiklite tootmisel ei peeta mõeldavaks, kuna on ette näha, et siis paberiformaatide rohkuse tõttu tekib turul senisest suurem segadus.

Sobiyaks üleminekuajaks uutele formaatidele paberikaubanduses oleks 1. okt. 1940. a., milliseks ajaks arvatakse suuta realiseerida senised laod ja kasvatada ümber tarvitajaskond uutele nõutele.

Kirjastajad omalt poolt sooviksid näha peale A-ahela formaatide ka B-, C- ja D-ahela formaatide tarvituselevõtmist, missugune soov läheb tunduvalt lahku paberikaupmeeste soovist.

Kuidas küsimus Ratsionaliseerimise Komitees lahendatakse, kas eraldi normide maksmapanekuga kummalegi viimatinimetatud huvigrupile või leitakse siiski nende soovide vahel teatav kompromiss, pole seni veel selgunud.

Era-hulgikauplus a. 1928—1937 Soomes

Paavo Korpisaari

Suomen Tukkukauppiainen Liitto on aastast 1928 alates iga aasta avaldanud ülevaate hulgi-kaupluse seisundist, mida trükituna on jagatud liikmeile. Kuna see statistika sel aastal on saanud 10 aastat vanaks, on hiljuti välja antud soome- ja ingliskeelne statistika kokkuvõte, mis annab pildi nii hulgi-kaupluse seisundist kui ka konjunktuuride mõjust sellele. Mõned arvud sellest statistikast võivad äratada üldist huvi.

Hulgikauplused Soomes jagatakse teatavasti kolme rühma: 1) era-hulgikauplused, 2) maa-kaupmeeste koondused (neli jaekaupmeestele kuuluvat hulgi-kauplust) ning 3) ühis-keskkauplused (2 tk.). Era-hulgikauplus on peaaegu täieliselt koondunud Suomen Tukkukauppiainen Liitto ja selle tütareltsingute juure. Majanduslikku koondumist on olemas ka niipalju, et era-

hulgikauplus ostab suurema osa kodumaa vabrikute tooteist oma keskuste kaudu.

Era-hulgikaupluste rühmade tähendus ja hulgi-kaupluse kogusumma selgub alljärgnevaist müügiarvudest (milj. markkades):

Era-hulgikauplus	Maakaupmeeste koondis	Ühis-keskkauplused	Kokku	
1928. a.	4,945	954	1,817	7,716
1929. a.	4,398	918	1,826	7,142
1930. a.	3,578	816	1,680	6,074
1931. a.	2,924	697	1,429	5,050
1932. a.	2,765	680	1,420	4,865
1933. a.	2,995	758	1,520	5,268
1934. a.	3,482	895	1,668	5,985
1935. a.	3,812	959	1,878	6,648
1936. a.	4,277	1,014	2,084	7,375
1937. a.	5,364	1,184	2,615	9,168

Nagu arvud näitavad, on hulgikaubanduse tähtsuse majandusliku tegurina palju suurem kui harilikult oletatakse. On ju hulgikaubanduse käive palju suurem kui näiteks põllumajanduse saagi rahaline väärtus ja umbes 40—50% Soome tööstussaaduste brutoväärtusest. Kuigi neid arve ei saa võrrelda rahvamajanduslikult, on nad raha- ja liiklusmajanduslikult võrreldavad. Konjunktuuri mõju annab end tunda hulgikaubanduse müügiarvudes päris kergesti. 1928. a. kui suurima ja 1932. a. kui vähima müügi vahe on 2,851 milj. marka, niisiis vähenemine 37%. Erialadel oli vähenemine veelgi suurem. Nii ka hanes rauakaupluste müük selle aja jooksul umbes 48%. 1932. a. madalseisust tippaastani — 1937 — oli kogu hulgimüügi juurekasv umbes 88%. Kui 1937. a. hulgimüük oli umbes 19% suurem kui aastal 1928, hulgihinna indeks aga umbes sama, siis on tarbimine ja elatistase mainitud kümne aasta kestes märksa kasvanud.

Kui võrdleme hulgikaubanduse erirühmade vastastikust suhet, siis märkame, et era-hulgikaubanduse osatähtsus kriisiaastail vähenes tähelepanndavalt teiste rühmade kasuks. Pärastpoole on erirühmade vastastikune suhe muutunud võrdlemisi vähe. Aastail 1934—1937 on era-hulgimüügi osatähtsus kogu hulgimüügist olnud 57,39—58,54%, maakaupmeeste koondiste oma 14,35—12,92% ja ühiskeskkaupluste oma 27,87—28,54%. Täpse võrdluse saamiseks peaks nende arvude juures siiski tegema veidi parandusi, milleks aga arvulist aineistiku pole saada. Era-hulgimüügi arvudest peaks maha arvama 1) hulgikaupluste müügi üksisele (nüüd ainult välismaa kaupades ja vähesel määral), 2) hulgikaupluste jaekauba müügisumma järgi arvestatud vähe hulgi- ja jaemüügi hindade vahel (umbkaudu umbes 4% kogu müügisummast), hulgikaupluste omatööstuste müügi (umbkaudu 5%). Nendele arvudele peaks juure arvama: 1) S. Tukkukauppiainen Liitto tütarseitsinguile kuuluvate spetsiaalärde müügi (aastal 1937 321 milj. mk.), 2) väljaspool S. Tukkukauppiainen Liitto olevate riide- ja pudu-, vilja ja loomatoidu-, droogi- ja kemikaali-hulgikaupluste müügi, 3) sellase vabrikute müügi, mis läheb küll ühiskeskkaupluste kaudu, aga vaid vähesel määral hulgikaupluste kaudu (jalanõud jne.). Ühiskeskkaupluste müügile peaks lisama Hankkija ja Labori müügi mõningate vähendustega, kuid maha arvama oma tööstusettevõtete toodete müügi (umbes 20% kogu müügist). Samaloomulisi parandusi peaks tegema maakaupmeeste koonduste müügiarvudesse. Kuna neid parandusi saab vaevalt kunagi teha, võiksime vahest

leppida eelnimetatud müügiarvudega ja nende võrdlemisega.

Siirdun nüüd esitama mõningaid era-hulgikaupluste seisundit selgitavaid arve. Äride oma varandused olid kümne aasta kestes keskmiselt protsentides arvestatuna müügist:

Suured koloniaalhulgikauplused	13,78%
Keskmised	13,25%
Väikesed	18,79%
Riide- ja puduhulgikauplused	15,45%
Rauakauplused	26,16%

Oma varanduse suhteline suurus aastate jooksul muutub müügi järgi. Koloniaalalal on hulgikauplused üldiselt nüüd päris kindlal põhjal. Umbes pool kõigist äridest näiteks möödunud aastal ei tarvitanud järjekindlalt panga krediiti. Igas rühmas on ärisid, mis kauplemiseks ei saa tarvitada kogu oma varandust. Rauakaupluste omavaranduse suhteline suurus on sel alal hädavajaliselt suurest laost.

Kaubalaod olid kümne aasta kestes keskmiselt müügiarvudest:

Suured koloniaalhulgikauplused	11,57%
Keskmised	11,81%
Väikesed	14,10%
Riide- ja puduhulgikauplused	15,83%
Rauakauplused	21,12%

Koloniaalalal on möödunud aastail kaubalaodude suhteline suurus olnud märksa väiksem kui varem. See tuleb osalt müügi järsust kasvust, osalt aga ettevaatusest nii ostudes kui ka ladude investeerimises. Rauakaupluste laod olid möödunud aastavahetusel kõige väiksemad. Kaubaladude alusel võib teha järelduse, et hulgikauplused nüüd on paremini varustatud võimaliku kriisi vastu kui aastal 1928.

Sama näitab saadaolevate summade ülevaattamine. Kümne aasta jooksul keskmiselt oli olevaid summasid protsentides aastamüügist:

Suured koloniaalhulgikauplused	13,21%
Keskmised	12,33%
Väikesed	11,27%
Riide- ja puduhulgikauplused	14,99%
Rauakauplused	13,69%

Kõigis rühmades olid saadaolevad summad kõige väiksemad a. 1937. Hulgikaupluste ostjad on üldiselt möödunud aastate jooksul olnud maksuvõimelised; suurem osa maksudest on öendatud kassaskonto jooksul.

Suuremat huvi kui eelnimetatud arvud äratavad hulgikaupluste tulemuste statistika. S. Tukkukauppiainen Liitto aasta-statistikas on tulemuste statistika arvestatud aastate jooksul muutuva bilansiaineistiku põhjal. Nüüd on kümne-

aastane statistika arvestatud iga aasta samade äride bilansside põhjal. Koloniaalkauplused on jagatud kahte rühma, milledest I rühma loetakse need kauplused, mis kauplevad ainult hulgi, II rühma need, millel on jackedauplusi, vabrikuid, suuri kinnisvarasid ja aktsiaid jne.

Mainitud koloniaalhulgikauplused, I rühmas 25 kauplust ja II rühmas 37 kauplust, esindavad 60% kogu selle ala müügist, kuna jälle 33 rauakauplust esindavad 90% rauakaubanduse ala müügist. Nii arvestatud tulemused protsentides müügist on toodud alljärgnevas tabelis:

	Kõik kulud Koloniaalhulgikaupl.			Netokasu Koloniaalhulgikaupl.			Brutokasu Koloniaalhulgikaupl.		
	I rühm	II rühm	Rauakpl.	I rühm	II rühm	Rauakpl.	I rühm	II rühm	Rauakpl.
1928. a.	3,60	4,83	10,36	1,14	1,28	1,62	4,74	6,11	11,98
1929. a.	4,22	5,61	11,45	0,67	0,99	1,20	4,89	6,60	12,65
1930. a.	4,93	6,24	12,48	0,48	0,65	0,54	5,41	6,89	13,02
1931. a.	4,85	7,11	13,94	0,97	0,81	1,02	5,82	7,92	14,96
1932. a.	4,54	6,59	13,29	0,83	0,79	0,62	5,37	7,38	13,91
1933. a.	3,87	5,79	11,79	0,71	0,71	1,41	4,58	6,50	13,20
1934. a.	3,76	5,59	10,32	0,88	1,04	1,66	4,64	6,63	11,98
1935. a.	3,64	5,50	10,10	0,76	0,88	1,68	4,40	6,38	11,78
1936. a.	3,45	5,46	9,09	0,99	1,29	1,90	4,14	6,75	10,99
1937. a.	3,46	5,35	8,41	0,99	1,42	2,54	4,15	6,77	10,95
Keskmiselt	4,03	5,31	11,11	0,84	0,99	1,43	4,87	6,70	12,54

Nii kulude kui ka brutokasu keskmine arv kümne aasta kohta on märksa väiksem kui üheski teises maas, kust statistikat on saadud. Kulude muutus eri aastail oleneb sellest, et kriisiaastail 1929—1932 hulgikauplusil oli suuri krediitkaotusi, mis märksa suurendasid kulusid. Aastast 1933 alates krediitkaotused aastate jooksul vähenesid ja on kahel viimasel aastal olnud tühised. Ühtlasi on müügi kasv võimaldanud efektiivselt kasutada tööjõudu ja riistu, nii et kulude suhteline suurus ka selles sihis on alanenud. Koloniaalhulgikaupluste I rühmas samuti kui rauakaupluste rühmas olid kulud 1937. a. kõige väiksemad kümne aasta kestes; II koloniaalrühmas ei saavutatud sama tagajärge sel põhjusel, et selles rühmas hulgi müügisse mittekuuluv äritegevus nüüd on suurem kui 1928. a. Hulgi müügi netokasu, koloniaalhulgikaupluste keskmised arvud kümne aasta kohta 0,84% ja 0,99% müügist ning rauakaupluste 1,43% müügist ei ole rahuldavad. Siiski on tähelepanev, et väga paljud ärid näitavad

aastast aastasse kaunis muutumatut netokasu ning et enamuses äridest omanik on ühtlasi juhataja ja töstab juhataja palgana ja tasuna aasta tulemusest sõltuva määrat.

Brutokasv keskmiselt oli koloniaalhulgikaupluste rühmas 4,87 ja 6,70% ning rauakauplustes 12,54%. Brutokasu oli suurim kriisiaastail ja kõige väiksem aastail 1934—1937. Tulemus on seega vastupidine oodatule, sest arvatavasti peaks ju brutokasu headel aastail olema suurem kui kriisiaastail. Selgitus leitakse siin üldiselt sissekandmisviisist. Headel aastail, kui tõeline brutokasu on suur, püüavad ärid niipalju kui võimalik suurendada oma kaubaladusid kriisiaastate varuks. Sellest oleneb, et viimaseil aastail, kui brutokasud teatavasti on olnud head, sissekandud brutokasu on olnud väiksem kui kriisiaastail, kus suured krediitkaotused tegid hädavajalikeks kaubalattu varem kogutud reservi esiletõmbamise. Arvud põhjendavad oletust, et hulgi kauplused üldiselt on end hästi varustanud võimalikuks kriisiajaks.

Linakaubanduse isentraliseerimise küsimus Kaubandus-tööstuskoja nõukogus

Kaubandus-tööstuskoja nõukogu ühines täiel toobril s. a. erakorraliselt kokku selleks, et võtta seisukoht linamonopoli sisseadmise kavatsuses.

Kaubandus-tööstuskoja nõukogu ühines täiel määral nende väidetega, mis eramajanduse ring-

kondade poolt juba mitmel korral sääraste kavatsuste vastu on esile toodud. Nii konstateeris nõukogu, et linakaubanduse monopol ei suuda kuidagi täita neid lootusi, mis sellastele korraldustele pannakse.

Arvestades välismaiste korralduste tulemusi, kus linamonopol on sisse seatud, konstateeriti, toetudes arvulisile andmeile, et vaba võistlus Eesti turul on tootjatele võimaldanud kõiki neid paremusi, mis on tingitud kaupmeeste vabast võistlusest, võrreldes monopolistlike korraldustega, s. o. kõrgemat ostuhinda ja vabamaid lina vastuvõtu tingimusi.

Mis puutub linakaubanduses standardite siseseadmise küsimusse, siis leiti, et selleks ei ole sugugi vaja monopoli abi, vaid on täiesti küllaldane juba praegu eksisteeriv riikliku väljaveo kontrolli järelevalve ja korraldused.

Pöördi ka tähelepanu sellele, et linaharimise- ja -töötlemisviiside parandamine ei saa ega või toimuda mõne kaubandusliku ettevõtte kulul ega talitusel. Säärased ülesanded kuuluvad selleks riigivõimu poolt loodud asutusele ja ametisse-seatud isikule. Nõuande kuldade katmiseks aga ei ole vaja monopolistlike õiguste andmist ühele ettevõttele. Kui loodetakse tsentraliseeritud müügi kaudu saada paremaid hindu maailmaturul,

siis sellele ei saa tõsisemalt rajaneda, kuna isegi palju suuremad produktendid — suurriigid — ei suuda mõjutada hindu maailmaturul, nagu seda näitavad andmed, vaid hind kujuneb lina pakku- mise ja nõudmise vahekorras — ja koguni mitte üksi lina, vaid ka teiste kiivainete võistlusvõimest turul.

Eriti rõhutati veel, et praegustelt linakaup- meestelt linakaubanduse äravõtmine eramopoli kasuks ei ole õiglane, eriti arvestades neid suuri kahjusid, mis praegused linakaupmehed oma ettevõtete sunniviisilisel likvideerimisel peavad kandma.

Kaubandus-tööstuskoja nõukogu otsustas energiliselt väiela linakaubanduse monopoliseerimise kavade vastu, pöördes asjaomaste valit- susasutuste tähelepanu asjaolule, et linale riik- like juuremaksude teostamine osutub riigikas- sale äärmiselt koormavaks, mis sellest hoolimata ei suudaks otsustavalt mõjuda linakasvatajate huvides.

Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt

Suurkaupmees Reinhold Tofer †

26. oktoobril s. a. suri Tallinnas üle kodu- maa tuntud suurkaupmees ja tööstur Reinhold Tofer oma 65. eluaasta lõpul. Kadunu kann-

tas viimaseil aastail südamenõrkuse all, millele seltsis ootamatult akuutne pimesoolepõletik, mis nõudis rutulist opereerimist. Operatsiooni ei suutnud haiglane süda enam välja kannatada ja mõni päev pärast operatsiooni sulges haige oma silmad jäävalt.

Kadunu oli üldiselt tuntud lahke ja abival- mis inimesena, keda peale omaste leinab kogu eesti seltskond.

Reinhold Tofer sündis 16. detsembril 1872. aastal Pärnumaal Sindis, kus ta isa Tõnis oli Sindi vabriku ametnik. Juba noormehe- na siirdus Reinhold Tofer Peterburisse, kus ta teenis mitmes riideäris ametnikuna ja ärijuhina. Aastast 1912 ta oli Moskva ühendatud riidevabrikute Pe- terburi osak. juhatajaks. 1920. aastal ta asutas Tallinnas suurmüügi-riideäri, mis 1923. a. muu- deti aktsiaseltsiks ja mille juhatuse esimehe- na ta tegutses surmani. Aktsiaseltsil oli aastast 1935 ka oma riidevabrik. Pealeselle oli kadunu Tallinna Liinij- ja Kunstväetiste Tehase asuta- jaid ja juhatuse esimees, aastast 1926 Tallinna Kaupmeeste Seltsi esimees, Tallinna Börsikomitee liige, oli varemalt hulk aega Kaubandus-tööstus- koja juhatuse liige ja II sektsiooni esimees. Pealeselle oli kadunu paljude seltskondlike or- ganisatsioonide liige ja toetaja.

Majandusliku kutseoskuse seaduse eelnõu läbivaatamises teigi Riigivolikogu komisjon nädalase vaheaja

Kaubandus-tööstuskoja ja Eraettevõtete Ametnike Koja vastaval palvel esines haridusminister Riigivolikogu ees sooviga, et Riigivolikogu vastavas komisjonis läbivaatamisel oleva laiaulatusliku majandusliku kutseoskuse seaduse eelnõu arutamisele tehtaks ühenädalane vaheaj, et anda majandusringidele võimalus esitada oma parandusettepanekuid. Teatavasti ei leidnud majandusliku kutseoskuse seaduse eelnõu esitatud kujul majandusringides poolehoidu.

Kaubandus-tööstuskoja juhatus on neil päevil, kasutades Haridusministeeriumi ja Riigivolikogu lahket vastutulekut, kaalunud mitmeid kavu majandusliku kutseoskuse otstarbekaks korraldamiseks sellaselt, et see rahuldaks majanduselu nõudeid ega oleks takistuseks kaubanduse alale tulevikus siirduvatele ja seal praegu tegutsevatele isikutele.

Antud lühikese tähtaja jooksul ei ole Kaubandus-tööstuskoda veel suutnud oma ettepanekuid küsimuse soodsaks lahendamiseks läbi kaaluda ja koja juhatus on, silmas pidades seaduse suurt mõju meie majanduselule, otsustanud pöörduda Haridusministeeriumi poole palvega arvamise avaldamiseks antud tähtaja pikendamiseks.

Põhiseisukohad on kojais siiski juba selgunud ja esialgsed ettepanekute kavad on koostatud.

Kõik need K/t.-koja ettepanekud taotlevad eelnõu muutmist suunas, et kavatsetud kutseoskuse korraldus ei muutuks kammitaks meie majanduselu arengule.

Karusloomade kasvatus Rootsis

Karusloomade kasvatus Rootsis on erilisel hoogu võtmas ja viimaste hindamiste kohaselt ulatub farmides kasvatatud mitmesuguste karusloomade koguväärtus ümarguselt 28 miljoni kroonini.

Viimase 12 aasta jooksul on see tegevus Rootsis hiiglasammudega edasi jõudnud, nii et käesoleval ajal tegeleb karusloomade kasvatamisega 4000—5000 farmerit. Statistiliste andmete järgi, mis on avaldatud Rootsi rebasekasvatavate keskkorraldusorganisatsiooni poolt, ulatub karusloomade arv kõigis farmides kokku 300.000 loomani, mis näitab 40% juurekasvu võrreldes eelmise aastaga. Selles arvus on mitte vähem kui 170.000 ehk ligi 60% hõberebaseid, kuna naaritsaid on 80.000 looma või umbes 30%. Sinirebaste arv ulatub 38.000-ni ja nutriaid, missuguste loomade kasvatus Rootsis on veel võrdlemisi noor, on ümargus-

selt 12.000. Peale loetletud karusloomade kasvataks Rootsis, kuigi üsna vähesel määral, tavalisi punarebaseid, rebase ristisugutusi, tšintšillasid j. t.

Skandinaavia poolsaare kliima on osutunud eriti kohaseks karusloomade kasvatamiseks ja sealsed karusnahad oma kvaliteedilt kõrgeväärtuslikeks. Sinirebaste produktsioon Rootsis on suurim maailmas ja moodustab neljandiku kogu maailma sinirebaste produktsioonist. Hõberebaste nahkadest produtseerib Rootsi 10% kogu maailma saadusist sel alal. 1937. a. oli kogu tulu karusloomade kasvatusel Rootsis ümarguselt 10 miljonit krooni ja käesoleval aastal loodetakse tulu saada 13 miljonit krooni, olgugi et vahepeal kulud loomade toitmise arvel hindade tõusu tagajärjel on tunduvalt suurenenud. Umbes 90% Rootsi karusnahkade toodangust läheb ekspordiks.

Iga-aastane Stokholmi lähedal Saltsjöbadenil korraldatav karusnahkade oksjon peetakse käesoleval aastal 2. detsembril. Sel oksjonil tulevad müügile peamiselt hõberebaste nahad.

Käitistele on tähtis tutvuda õhukaitse korraldustega

Vabatahtliku Kodanliku Õhukaitse Liit annab välja populaarteaduslikku ajakirja „Õhukaitse ja gaasikaitse“, kus leiavad käsitlemist õhu- ja gaasikaitse puutuvad küsimused ja kus avaldatakse kõik ametlikud teated kodanliku õhukaitse alalt.

Arvestades kodanliku õhukaitse korralduse suurt tähtsust, eriti õhukaitse korraldamise vajadust käitiste töölislile, peab sotsiaalminister soovitatavaks, et seda ajakirja telliksid kõik käitiste juhatused.

Toiflusmess Helsingis

Helsingis messihallis korraldati 15.—23. skp. o.ü. „Suomen Messut'i“ poolt toidu- ja maitseainete mess „Meie igapäevane leib“.

Tähendatud mess andis ülevaate mitte üksi toiduainete tootmise või valmistamise kohta, vaid tutvustas külatajaid ka koka- ja kondiitrikunsti viimaste saavutustega.

Üleriiklike tööstus-kaubanduslike näituste korraldamise õigus

anti Vabariigi Valitsuse otsusega 10-neks aastaks aktsiaseltsile „Näitus“, alates 1. jaanuarist 1939. a., vastavalt kokkuleppele sihtasutusega „Üleriiklik Näitus“ ja sellekohastes seadustes ja määrustes ettenähtud korras ja tingimustel.

Aride register

Septembrikuu teisel poolel

Firmade tegevuse lõpetamine
registreeritud:

1. A. Bome Ehitusettevõtte, Tallinn, S. Ameerika 3-a—3.
2. Karl Dreier, Tartu, Söögiturg 5, toiduainetekauplus.
3. Gertrud Gohs, Tallinn, Harju 21—2, kodused lõunad.
4. Joh. Jussi, Tallinn, Valge t., paemurd.
5. Rudolf Jõgi, Tartu, Narva 93, pruugitud asjade kauplus.
6. Linda Kerjestik, Tallinn, Saue 10, toiduainetekauplus.
7. Alfred Kelberg, Tartu, Vaba 1-a, liha- ja loomade ülesost.
8. Alvine Keller, Tartu, Kalevi 71, puduja kirjutusmaterjalikauplus, kudumisetööstus.
9. Vera Knoch, Pärnu, Akadeemia 5, toiduainetekauplus.
10. Anna Kroll, Kadrina alevik, elusloomade ja liha ost-müük.
11. H. Kruusimägi, Nõmme, Valguse 16, toiduainetekauplus.
12. Aleksander Käo, Narva-Jõesuu, Vabaduse 56, toiduainete- ja piimakauplus.
13. A. Leemet, Viljandi, Tartu 72, maalritööde ettevõtte.
14. Toomas Lepa, Seliste v., Manija saar, segakauplus.
15. Maria Luigelah, Koigi v., Päinurme as., segakauplus.
16. H. Maavere, Narva, Paemurru 5, toiduainetekauplus.
17. Olga Muiso, Pärnu, Gustav Adolphi 9, pruugitud asjade kauplus.
18. Anna Märten, Tallinn, Ballasti 19, toiduainetekauplus.
19. Paul Normits'a segakauplus, Iisaku v., Kuru k.
20. J. Orav, Valga, Viljandi 21, potisepatööstus.
21. Ekaterina Orm, Kurna v., Raudalu mnt. 3, toiduainete- ja õllekauplus.
22. O. Pedari, Tallinn, Falkpargi 22-a, toiduainetekauplus.
23. Elektriemenditetas „Ika“ ins-id Raag ja Heinmets, Tallinn, Pronksi 1.
24. Anette Reinap'i pärandustomp, Tallinn, Koidu 97, toiduainetekauplus.
25. Mary Reinoja, Haapsalu, Turupl. 6, pudukauplus.
26. Oskar Rekka, Kihelkonna v., krohvipilpatööstus.
27. Linda Riik, Türi, Viljandi 6, segakauplus.
28. Adele Riimann, Keila v., Joa as., kohvik.
29. Max Riimann, Keila v., Joa as., toiduainetekauplus.
30. J. Riivaid, Viljandi, Meeme 19, maalritöö.
31. G. Rudi, Narva-Jõesuu, Vabaduse 22, pudukauplus.
32. J. Rõõm, Suislepa v., toiduainetekauplus.
33. Georg Salmen, Tallinn, Luise 22, toiduainetekauplus ühes õlle ja peenviinade müügiga.
34. Jaan Saueauk, Tallinn, Vase 11—9, teede sillutamise ettevõtte.
35. Idel Schermann, Tallinn, Lembitu 27—3, rätsepatöökoda.
36. Else Schmidt, Pärnu, Kaarli 10, pansion.
37. Aug. Sepsivart, Tallinn, Tatari 22, pudukauplus.
38. Alma Sikka, Tartu, Riia 30, toiduainete- ja piimakauplus.
39. Enn Sillaveer, Märjamaa v., Sipa k., segakauplus.
40. O. Sommer (uus nimi Suvi), Tartu, Riia 52, reformvooditekauplus ja sadulsepa polstermööblitööstus.
41. J. Sookrau, Tallinn, Nõmme 6, lihakauplus.
42. Johannes Soondra, Piirsalu v., Lihula mnt. 5, pagariäri.
43. J. Sori, Tallinn, Maakri 6 (hoovis) segakauplus.
44. Söögisaal „Kungla“, Aleksander Starkov, Pärnu, Promenadi 2.
45. Lydia Suits, Rapla v., Hagudi as., aknakaardinate kudumine käsitelgedel.
46. Ivan Suitsik, Petseri, Poska 4, tee- ja söögimaja.
47. Alma Tali, Rae v., Lagedi, toiduainetekauplus.
48. August Tallika, Tallinn, Paldiski mnt. 31—2, sadulsepatöökoda.
49. J. Talvik, Valga, Võru 26, toiduainetekauplus ja Valgas, Vabaduse 23 saapa- ja nahakauplus.
50. E. Tam, restoran „Europa“, Tartu, Narva 36.
51. Eduard Tammel, Kärla v., Sõmmera k., jahuveski.
52. Edgar Tandru, Rakvere, v., Mädaape as., segakauplus.
53. Adeline Tannebaum, Tartu, Riia 38, pesukoda.
54. Rudolf Tarro, Tartu, Tähe 59, lihakauplus.
55. Kustav Tarum, Tallinn, Herne 24, toiduainetekauplus.
56. P. Tavaste, Tallinn, Vaksali 4, kummi-parandustöökoda.
57. Liina Teekel, Tallinn, Kopli 78—59, peärätikute kudumine.
58. L. Tennosaar, Tartu, Jänese 24, toiduainete- ja piimakauplus.
59. O. Tiitus, Tallinn, Laadapl. 211, saapakauplus.
60. Vladimir Tiitma, Tallinn, Liivalaia 4, mööblitööstus.
61. S. Tomson, Viljandi, Väike 13, toiduainetekauplus.

„Kaubandus-tööstuskoja Teataja“ abonentidele

Juba kolmeteistkümme aastat ilmub „Kaubandus-tööstuskoja Teataja“ endise tellimishinnaga, olgugi et selle aja jooksul on ajalehtede ja ajakirjade tellimishindu mitu korda tõstetud küll paberihinna tõusu, küll trükitööde kallinemise tagajärjel.

Käesoleval aastal reguleeriti uuesti trükitööliste palku, kõrgendades neid tunduvalt, mille tagajärjel pandi maksma uus trükitööde tariif 1. oktoobrist s. a.

Kõige selle tõttu oleme sunnitud „Kaubandus-tööstuskoja Teataja“ tellimishinda 1. jaan. 1939. a. tõstma senise kr. 2.50 asemel **kr. 3.50 peale aastas** ja kr. 1.50 pealt **kr. 2.— peale poolaastas**, kusjuures ilmumise sagedus, kaust ja lehekülgede arv jääb endiseks.

Austusega

„KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA TEATAJA“
TOIMETUS

62. Therese Treier, Nõmme, Jannseni 25, toiduainetekauplus.
63. Ernst Turmann, Tallinn, Piiskopi 2, esindused.
64. Voldemar Tõldsepp, Paasvere v., Pesaare as., toiduainetekauplus.
65. J. Tõnisson, Tartu Kesk 15, toiduainetekauplus.
66. Jüri Uustalu, Tallinn, Kadaka tee 20, telliskivitööstus.
67. Jaan Vahi, Tartu, Kaluri 23, lukusepatöökoda.
68. Arnold Varik, Vana-Vändra alevik, mehaanikatöökoda.
69. P. Vassiljev, Tallinn, Tehnika 14-9, kirku remonttööd.
70. Aleksander Vihman, Tallinn, Pärnu mnt. 36, kingsepatöökoda.
71. Viinistu, Türi, Jaama 1, toiduainetekauplus.
72. A. Viira, Tartu, Tähe 8-5, kudumistööstus.
73. P. Vinberg, Tartu, Narva 19, juukse-
tööstus.
74. Ferdinand Vunder, Nõmme, Pärnu mnt. 61, lihakauplus.
75. Paul Väina, Tallinn, A/S. Kopli kinnisvara maa-alal, puu- ja laudsepatööd.
76. Hans Väljaots, Ropka v., veoettevõte.

Oktoobrikuu esimesel poolel

registreeritud uued firmad:

1. N. Aak, Mustvee, Tartu 81, toiduainete- ja segakauplus, ärip. Nikolai Aak.
2. Metallitööstus Priit Aas, Põltsamaa, Pajusi 3, põllutööriistade parandus.
3. Feodossia Aasa, Tartu, Fortuna 1, pruugitud asjade kauplus.
4. Magda Aavisto, Tallinn, Soo 2-a, toiduainetekauplus.
5. Hiena Abramovič, Tallinn, Tartu mnt. 70-c, saapapealsetetööstus.
6. Elvine Adanson, Pärnu, Vilmsi 7, pruugitud asjade kauplus.
7. Arseni Agafonov, Petseri v., Uus-Bu-
törko k., koloniaalkauplus ühes õllemüü-
giga.
8. A. Allik, Nõmme, Pärnu mnt. 51, jala-
nõudekauplus, ärip. Aleksander Allik.
9. A. Allikas, kino „Heli“, Mõisaküla, Pär-
nu 11, ärip. Augustin Allikas.
10. Otto Allikma, Kalvi v., Viru-Nigula,
segakauplus.
11. E. Andresen, Tallinn, Lennuki 35-3,
mööbleeritud toad, ärip. Erna Andresen.
12. Aleksander Aren, Erra v., Kiviõli, maalri-
tööde ettevõte.
13. M. Aug, Tallinn, Laada pl. 200-d, jalanõu-
dekauplus, ärip. Meinhard Aug.

14. Vold. Aug'i rätsepa-ateljee, Tallinn, Narva mnt. 14-a, üliiriete valmistamine, ärip. Voldemar Aug.
15. August A vald, Erastvere v., segakauplus.
16. L. Bamberg, Tallinn, Toompuiestee 17, pesukoda, ärip. Leena Bamberg.
17. Gyula Bánsági, Tartu, Kastani 23—1, isiklik agent.
18. August Baumann, Koeru alevik, Paide 8, segakauplus.
19. E. Beesen, Tallinn, Heeringa 3, puusärgiäri, ärip. Ernst Beesen.
20. Reklaam-agentuur „Berekla“ L. Behning, Tallinn, Toompuiestee 3—7, reklaam- ja agentuurkontor, ärip. Liborius Behning.
21. Nikolai Beljanin, Irboska, Pihkva 38, lina, linaseemne, viljaseemnete j. t. kaupade äri.
22. V. Binnerdorf pudu- ja pesukauplus „Bene“, Tallinn, Mundi 3, ärip. Vilhelmine-Juliane Binnerdorf.
23. Tõmbelukutõöstus „Edu“ Birk, Tallinn, Ratastaskaevu 22—12, ärip. Aadu Birk.
24. Michel Birnik, Tallinn. Estonia p. 15/3, Balti nahavabrik David Birin ja Jacob Dobruschkes'i esindus.
25. J. Breede puutõöstus, Nõmme, Vabaduse pst. 101, ärip. Jüri Breede.
26. Sofia Buderf, Tallinn, Hobuse 12, õmblustöökoda.
27. Erich Dahlberg, Erra v., Kiviõli, Kiriku 14, raadio-, elektri- ja jalgrattaäri.
28. N. Donde ja A. Koplimäe, Tapa, Ambla mnt. 8, teravilja ost ja müük; täisosanikud Nikolai Donde ja Arnold Koplimäe, ühingu osakapital Kr. 500.—
29. A. Dreier, Taheva v., Hargla, talurahvatarvetekauplus, ärip. Arthur Dreier.
30. Turistide kiosk „Suvener“ om. D. Dörpholz, Narva-Jõesuu, Vabaduse 32, mälestusesemed ja ajakirjandus, ärip. Victor Dörpholz.
31. Rudolf Einulo, Vastseliina v., Vastseliina, segakauplus.
32. August Elias, Kuremaa v., jahuveski.
33. J. Evers, Tallinn, V. Viru 7, kohvik-söögisaal, ärip. Johanna Evers.
34. Aleksander Fomkov, Irboska v., Brodõ k., jahuveski.
35. Karusnaha parkimise ja värvimise tööstus „Vegra“ V. Golomb, Kohila v., Tohisoo as., ärip. Vladimir Golomb.
36. Alfred Granberg, Rikholdi v., Ölbiku k., saeveski.
37. Heinrich Grandt, Erra v., Kiviõli, Kiriku 8, söögisaal.
38. S. Gužov, Tallinn, Linda 8—13, lihakauplus, ärip. Simeon Gužov.
39. Jaan Haas, Nõmme, Hiiu 5, segakauba müük autolt.
40. Philipp Haas, Tallinn, Pärnu mnt. 16, esindused (veinid).
41. Herbert Hallik, Sinalepa v., Tuuru k., segakauplus.
42. Jüri Hansen, Are v., Päriveri, villaketramise tööstus, jahuveski ja elektrijaam.
43. Maimu Hansen, Sauga v., Nurme talu, jahuveski.
44. Evald Helenurm'i tuuleveski, Väinjärve v., Ervita as., jahuveski.
45. Erik Heydemann, Tallinn, Kesk-Kalamaja 2—1, agentuuräri.
46. Leida Hio, Rae v., Lagedi, segakauplus.
47. H. Hololey, Tallinn, Vilmsi 52, lumevärvavate valmistus, ärip. Hilda Hololey.
48. „Eesti Ibag“ Eugen Spitzer, Tallinn, Manceesi 1, bürooartiklite müük.
49. O. Jauk, Tallinn, Tulika 13, toiduainetekauplus, ärip. Olga Jauk.
50. G. Josua, Mustvee, Tartu 23, kellasepp, ärip. Gottlieb Josua.
51. Joh. Jukka, Keila v., Tuula k., kraavitoode ettevõtte, ärip. Johannes Jukka.
52. August Jurs, Kambja v., Tatra, jahuveski.
53. Elsa Juurik, Kärkla, Uus t., toiduainetekauplus.
54. Alf. Jõela, Lehtse v., Lehtse alevik, segakauplus, ärip. Alfred Jõela.
55. A. Jänes, Tallinn, Harju 30—5, esindused (põllutööriistad), ärip. Artur Jänes.
56. Axel Viggo Jørgensen, Tallinn, Vene 11—3, isiklik agent, prokurist Ksenia Kurassov.
57. August Jürgens, Kihelkonna v., Kihelkonna alevik, segakauplus.
58. Katarina Jürgenson „Odav Raamat“, Tallinn, Raekoja pl. 18—3, tarvitatud raamatute ost-müük, prokurist Aleksander Jürgenson.
59. A. Kaal, Tõlliste v., talurahvatarvetekauplus, ärip. Aleksander Kaal.
60. Julius Kaarma, Tapa, Ed. Vilde 8, erapiimatõöstus ja piimaäri.
61. Karl Kaits, Vilo v., Kutsino k., jahuveski.
62. August Kajak, Rakvere, Kunderi 6, kivi-raiumise ja poleerimise tööstus.
63. Helene Kaljot, Undla v., Kadrina, restoran.
64. A. Kaljuvee, Tallinn, Falkpargi 12-a, juuksetõöstus, ärip. Alma-Elise Kaljuvee.
65. Emilie Kalle, Tallinn, Harju 40, hotell „Kuld-Lõvi“ juuksur.
66. O. Kallikivi, Nõmme, Hiiu 2, juuksetõöstus, ärip. Olga Kallikivi.
67. Toiduainetekauplus Aug. Kamarik, Haapsalu, Posti 23, ärip. August Kamarik.
68. A. Kamratov, Narva-Jõesuu, Vabaduse 19, jalanõudekauplus, ärip. Anna Kamratov.
69. J. Kangur, Jõgeva, Suur 44, segakauplus, ärip. Julie Kangur.
70. Maria Kant, Tallinn, Vene 11—28, õmblustõöstus.
71. S. Kaplan ja Ko, Tartu, Aleksandri 5, valmisriietekauplus; täisühing, täisosanikud Feige-Selde Kaplan ja Jossel Gilikov, ühingu osakapital Kr. 6.000.—
72. Gerda Karjatse, Tallinn, Imanta 13, juuksetõöstus.
73. S. & A. Karmo, Petseri, Vabaduse 10, spordi-, jahi-, elektri- ja fototarvete-, jalgrataste ja nende osade äri, B. E. S. ettenähtud lepinguühing, osanikud Sidonie-Helene-August Karmo ja Aare Karmo, ühingu osakapital Kr. 5.000.—

74. Ed. Karro, Tartu, Narva 1, vanakraami-kauplus, ärip. Eduard Karro.
75. Karl Karsna, Kahkva v., Kahkva as., riigiviina- ja talurahvatarvetekauplus.
76. E. Kaska, Kaagjärve v., Kaagjärve as., talurahvatarvetekauplus, ärip. Elena Kaska.
77. J. Kasper, Vastse-Kuuste v., Kiidjärve, jahuveski, ärip. Julius Kasper.
78. D. Kegel, Petseri, Poska 15, piima- ja toiduainetekauplus, ärip. Dimitri Kegel.
79. Ida Kenk, Valga, Maleva 4, toiduainetekauplus.
80. A. Kerdi puukontsatööstus, Tallinn, Katusesapi 1, ärip. Alfred Kerdi.
81. Alma Kiiber, Tõrva, Välja 28, vilditööstus.
82. H. Kikas, Tallinn, Vabriku 23, lukusepatööstus, ärip. Helmut Kikas.
83. Aleksander Kilk, Tartu, Kastani 121, mööblitööstus.
84. Richard Kitsing, Tapa, Kooli 18—2, kraavitööd.
85. Rudolf Kivikangur, Tallinn, Paldiski mnt. 27, toiduainetekauplus.
86. Marta Kiviloo, Lehtse v., Lehtse alevik, saeveski (ehitusmaterjali saagimine).
87. Enn Kivineem, Kloostri v., toiduainetekauplus.
88. Juhan Kokk, Sangaste v., Külaotsa talu, chituse ettevõtja.
89. Julie Kokk, Tapa, Ambla 10, pagarisaadustekauplus.
90. Kusta Kolk, Aleksandri v., segakauplus ühes peenviinamüügiga.
91. Aleksander Kook, Tartus, Narva 60, toiduainetekauplus.
92. Artur Koosapoig, Aleksandri v., „Poio“ jahuveski.
93. Vennad Kooskord, Valga, Vabaduse 27, toiduainetekauplus; täisühing, täisosanikud Aksel Kooskord ja Elmar Kooskord, ühingu osakapital Kr. 300.—.
94. Valter Koppel, Mustvee, Tartu t. 18, teeja söögimaja.
95. A. Kotkamäe, Tartu, Peetri 24, lille- ja pärjaäri, ärip. Aliide-Adeele Kotkamäe.
96. J. Kree, Holstre v., Pirmastu k., segakauplus, ärip. Johan Kree.
97. Helene Kree, Kiiu v., Kuusalu k., koloniaalkauplus.
98. Saapakauplus „Alfa“ Maria Kreos, Tallinn, Roosikrantsi 16.
99. Hilda Krigoltoi, Tallinn, Tsemendi 9, toiduainetekauplus.
100. Liha- ja vorstikauplus Rudolf Kriis, Otepää, Pühajärve 1.
101. Arnold Kriisk, Jõhvi v., Kahula k., segakauplus.
102. Th. Krimm, Tartu, Riia 62, küttepuude müük, ärip. Theodor Krimm.
103. Ann Kronman, Nõmme, Raudtee 57, puuviljakauplus.
104. „Oko“ om. Mihail Kubõskin, Narva, Tallinna mnt. 31, kalakonservitööstus, juurviljaaed.
105. Kirjutustarvete- ja pudukauplus „Ira“ E. Kukk, Tallinn, Liivalaia 31, ärip. Ella Kukk.
106. E. Kulla, Tallinn, Tartu 42, riidekauplus, ärip. Erich Kulla.
107. Rosalie Kunts, Vaabina v., segakauplus ühes õllemüügiga.
108. Krootuse mõisa piiritusetehas J. Kurrikoff ja Ko, Kõlleste v.; usaldusühing, täisosanik Johann Kurrikoff, ühingu osakapital Kr. 10.000.—.
109. Karl Kurtz, Rakvere, Raudteejaam, einelaud.
110. Elsa Kuusk, Rakvere, Adamsoni 6, viljakauplus.
111. V. Kuusmann, Nehatu v., Kaasiku k., saeveski, veskipidaja Villem Kuusmann.
112. Johannes Käis, Tartu, Peetri 70, toiduainete- ja piimakauplus.
113. Roosna-Alliku vesiveski Joh. Käärrik, Kuksema v., veskipidaja Johannes Käärrik.
114. Aleksander Köster, Nõmme, Mesila 14—1, maalritööde ettevõtte.
115. Eduard Küppas, Petseri, Riia 39, sepa- ja lukusepatöökoda.
116. Tisleritöökoda Villem Laanemets, Rapla alevik, Tallinna 20.
117. Hans Laas, Tallinn, Rataskaevu 20, nikeldamisetöökoda.
118. Salme Ladvä, Kooraste v., Piirisaare t., segakauplus.
119. Karastavate jookide tööstus „Tervis“ G. Lakson, Tallinn, Herne 14, ärip. Gunnar Lakson.
120. Elmar Lammsoo, Mustla, Posti 35, liha- ja vorstikauplus.
121. Irmgard Langi, Rapla v., Rapla al., valmisriietäri.
122. P. Lapin, Narva, Kiriku t., Kirikuplats, puuhoov, ärip. Peeter Lapin.
123. Marta Lauk, Petseri, Tartu 11, kohvik-söögisaal.
124. Hugo Lauri, Väinjärve v., Koeru alevik, jahuveski.
125. Joh. Leesmann, Tapa, Eha 3-a, toiduainetekauplus, ärip. Johannes Leesmann.
126. E. Leisi juuksetööstus, Tallinn, Odra 5, ärip. Elisabeth Leisi.
127. Joh. Leo, Kõrgesaare v., Kurisoo k., metsatööstus, ärip. Johannes Leo.
128. August Lepik, Põltsamaa, Jõgeva mnt. 1, toiduainetekauplus.
129. Albert Lepp, Tallinn, Öle 30, pudu- ja kirjutusmaterjalikauplus.
130. V. Lepperk, Tallinn, S. Ameerika 24, toiduainete- ja piimakauplus, ärip. Voldemar Lepperk.
131. Voldemar Leppik, Tallinn, Niine 8-a—8, elektrisadetööde ettevõtte.
132. Anna Lieberg, Rakvere, Tartu 14 (enne Kudina v.) toiduainete- ja segakauplus.
133. Helene Liidemann, Haapsalu, Posti 35, pruugitud asjade ost-müük.
134. Adele Liisin, Maidla v., Sala k., toiduainetekauplus.
135. Eduard Liivak, Kaarli asundus, maitseainete- ja puhastusvahenditööstus.
136. F. Lill, Tartu, Võidu 25/27, pagaritööstus, ärip. Felix Lill.
137. Ago Lillema, Rakvere, Pikk 48, mööblitööstus.
138. V. Lillenthal, Palupera v., Arula, jahuveski, veskipidaja Villem Lillenthal.
139. Rahva suveaed A. Lillestern, Tallinn, Merepuiestee 6, ärip. Alide Lillestern.

140. Friedrike Lillimägi, Tallinn, Endla 9, autoparandus.
141. Natalie Loit, Tallinn, Lauupeo 11—23, õmblustöökoda.
142. H. Lond, restoran „Kodumaa“, Viljandi, Tallinna 8, ärip. Helene Lond.
143. J. Lond, Meeri v., Nõo alevik, segakauplus, ärip. Jaak Lond.
144. Anna Loos, Urvaste v., Urvaste as., segakauplus.
145. Aleksander Loov, Tallinn, Kaarli pst. 5—6, veoautoga veoettevõte.
146. J. Luhakooder, Taevere v., Kaansoo, segakauplus, ärip. Jaan Luhakooder.
147. T. Luhamaa, Tudulinna v., Kallasaare k., jahuveski, pidaja Toomas Luhamaa.
148. Talurahvakauplus Härmik Luhaväli, Paatsalu v., segakauplus.
149. J. Lutsberg, Viljandi, C. R. Jakobsoni 7, pagariäri ja -tööstus, ärip. Juulie Lutsberg.
150. A. Luviščuk Kaubanduskontor „Cellokon“, Tartu, Kalevi 20, kaubandusagentuur, ärip. Aba Luviščuk.
151. Johann Lõivokene, Pärnu, Riia mnt. 50, veoäri.
152. Arvo Lõo, Urvaste v., segakauplus.
153. Aleksei Maasik, Iisaku v., Iisaku k., ehitusetöö.
154. Voldemar Maisalu, Rakvere, Pikk 5, tappeedi- ja segakauplus.
155. R. Makko, Narva, Vabaduse 24 (enne Balti 6) toiduainete- ja piimakauplus, ärip. Rudolf Makko.
156. Helmi Mander, Laius-Tähkvere v., Sadala k., sae- ja jahuveski.
157. R. Masser, Tallinn, Girgensoni 5, pesukoda, ärip. Rosalie Masser.
158. Udeva riigimõisa piiritusetehas B. Maydell, Väinjärve v., ärip.-rentnik Bernhard Maydell.
159. P. Mežults, Tartu, Rütli 5—1, teadete kogumine ja reklaamagentuur, ärip. Peeter Mežults.
160. Eduard Meigas, Varangu v., Selja as., segakauplus.
161. O. Meite, Tallinn, S. Ameerika 8, toiduainetekauplus, ärip. Olga Meite.
162. A. Mets, Jõgisoo v., segakauplus, ärip. Arseni Mets.
163. M. Metsar, Valga, linnapark, suverestoran, ärip. Martin Metsar.
164. Juhan Meus, Tartu, Mäe 11, loogitööstus.
165. Moisei Michailovsky, Tallinn, Sakala 15, juhuslike asjade kauplus.
166. A. Mihkra, Pada v., Kabala k., pagari-tööstus, ärip. Aurelie Mihkra.
167. Stepan Milov, Laura v., Laura alevik, segakauplus.
168. G. Mošarov, Tartu, Kalevi 50, toiduainetekauplus, ärip. Georg Mošarov.
169. E. Mum, Tallinn, S. Raevalla 20, toiduainetekauplus, ärip. Emilie Mumm.
170. E. Mutso, Tallinn, Sakala 28-a—4, pesutööstus, ärip. Emmeline Mutso.
171. J. Mäger & Ko, Tallinn, V. Viru 7, üli-riiete- ja tellimisteäri, täisühing, täisosanikud Otilie Lomp ja Jaan Mäger, ühingu osakapital Kr. 5.000.—.
172. Salme Mäletõ, Aleksandri v., jahuveski.

NAHKA JA NAHAKAUPU

talla-, pasta-, pinsoli-, pealls- ja voodri- nahad, rihmad, tööpõlled, kindad j. n. e.

Viltjalanõud nahkadega ja nahkadeta

Jalanõusid

nahast: a/s „Globuse“ tehasest, kummi- o/ü. „Põhjala“, „Quadrat“ ja „Nokia“ kummi- ja tenniskingad, käsitöö-tenniskingad, sandalid, liistupastlad ja soomesussid ja toakingad

Kingsepa-

ja sadulsepatarbed, saapatikud, lõngad jne.

Hobuseriistad

Jalgratta

sisse- ja väliskummid o/ü. „Põhjala“, „Quadrat“ ja „Nokia“ tehastest

Müük suurel ja väikesel arvul Jällemüüjatele vabrikuhindadega

N. BÖSTROV

TALLINN, VENETURG 1. TEL. 313-13

173. Aliede Mändla, Tallinn, Veerenni 31, toiduainete-, piima- ja õllekauplus.
174. F. Märtson, Viljandi v., Sinihallikul, segakauplus ühes peenviinade ja õlle müügiga, ärip. Felix Märtson.
175. Kaubanduskontor „Rumü“ R. Münt, Tallinn, Uus-Maailma 9—3, ärip. Rudolf Münt.
176. A. Münter, Tallinn, Uus 8—4, kemiline riiepuhastus, ärip. Alvine Münter.
177. Voldemar Nilbe, Karilatsi v., segakauplus.
178. K. Noormets, Valga, Piiri 22, maalritööstus, ärip. Karl Noormets.
179. Francesko Noreyko, Tallinn, Vaestepatuste 1-a, agent kummikaupade alal.
180. Söögisaal „Kosula“ O. Normann, Tallinn, Raekoja pl. 18, ärip. Osvald Normann.
181. Miina Novikov, Tallinn, Maakri 28, maiusainete müük.
182. Endel Nõu, Tartu, Vene 20, toiduainetekauplus.
183. Valter Oinas, Võru, Tartu 15, aia-, põllu-, karja- ja metsasaadustega kauplemine.
184. Edur Ojapõld, Tallinn, S. Lasnamäe 38-a—1, jalgrataste ost-müük.
185. Karl Older, Saksi v., Lokuta k., toiduainetekauplus.
186. Albert Olem, Vao v., Väike-Maarja alevik, loomade ost-müük.
187. Juuli Orav, Rakvere, Pikk 13, mööblikauplus.
188. M. Orlov, Narva-Jõesuu, Turupl. 6, pu-dukaupluse, ärip. Marie Orlov.

189. Liisa Ots, Tõrva, Tartu 1, segakauplus.
190. „Õllekelder“ Joh. Otsa, Tallinn, V. Karja 1, õllekauplus, ärip. Johannes Otsa.
191. A. Pallo, Narva, Joala 16, naisjuuksetööstus, ärip. Amalie Pallo.
192. Johannes Pedari, Rakvere, Pikk 20, rätsepatöökoda.
193. Vidrik Peetrisoo, Misso v., Pulli k., sae- ja jahuveski.
194. K. Pismennõi, Narva, Balti 6, mööblikauplus, ärip. Konstantin Pismennõi.
195. Karl Putnik, Tallinna, Jõe 10, toiduainetekauplus.
196. F. Põlendik ja Ko, Tallinn, Veneturg 3, raua-, teras- ja tehniliste kaupade eriäri, usaldusühing, täisosanik Friedrich Põlendik, ühingu osakapital Kr. 4.500.—
197. Jaan Raba, Anija v., Kehra, juuksetööstus.
198. A. Rada, Tallinn, Kuninga 2, fotoateljée, ärip. August-Georg Rada (end. perekonnanimi Kiinof).
199. Ernst Rassa, Taheva v., Taheva as., jahuveski.
200. V. Raudam, Tallinn, Koidu 63—2, jalatõõde paranduse töötuba, ärip. Viktor Johannes Raudam.
201. Viktor Raudsepp, Kioma v., segakauplus.
202. Ed. Rebane, Haimre v., Märjamaa alevik, mehaaniline puutööstus, ärip. Eduard Rebane.
203. Herbert Reigam, Varbola v., Põlli k., metsaraiumine.
204. J. Reimo, Holstre v., Lintsi t., villatööstus, ärip. Jüri Reimo.
205. M. Reinfeld, Narva, Tallinna mnt. 74, toiduainetekauplus, ärip. Marie Reinfeld.
206. Karl Reinkubjas, Avinurme v., Mõisa küla, lihakauplus.
207. Aug. Ringenfeldt, Kehtna v., Keava as., tiseritöötuba, ärip. August Ringenfeldt.
208. R. Rohtlaan, Leebiku v., Leebiku as., toiduainetekauplus, ärip. Raja Rohtlaan.
209. O. Rohtmets, Tartu, Kalevi 97, toiduainetekauplus, ärip. Olev Rohtmets.
210. Selma Roosen, Vana-Antsla v., Haabsaare, koloniaalkauplus.
211. E. Romanov, Narva, Torni pl. 4, toiduainetekauplus, ärip. Elena Romanov.
212. Mart Rosenberg, Avinurme v., Tõlga k., telliskivitööstus.
213. S. Rosenstein, Kärü v., Kärü alevik, õllekauplus, ärip. Selma Rosenstein.
214. Anette Rottmann, Kunda, Vabrikumaja, toiduainetekauplus.
215. „Korba“ villatööstus V. Rube, Anna v., Korba as., villa kraasimine ja ketramine, ärip. Voldemar Rube.
216. Maria Rätsep, Vigala v., Säälä, pudukauplus.
217. Abram Ryback, Tallinn, Viru 13—4, rätsepatöötuba.
218. P. Saag, Tallinn, Pärnu 72, rauakauplus, ärip. Pauline Saag.
219. Ferdinand Salf, Veriora v., Veriora alevik, talurahvatarvetekauplus.
220. A. Salomon, Tartu, Raekoja 41, pagarija kondiitriäri, ärip. August Salomon.
221. L. Salu, Tallinn, Telliskivi 8, toiduainetekauplus, ärip. Lelli Salu.
222. Eleonore Sarmulin, Narva, Posti 53, raadioäri.
223. Joh. Sau, Nõmme, Valtra 5, puutööstus, ärip. Johannes Sau.
224. A. Seibi, Tallinn, Kuu 9, toiduainetekauplus, ärip. Anna Seibi.
225. Ernst Sellkääri, Tartu, Raekoja 26, saapatööstus.
226. Grand-Hotell, V. Semjonov, Viljandi, Laidoneri pl. 8, võõrastemaja, ärip. Vassili Semjonov.
227. M. Sibul, Valga, Võru 8, toiduainetekauplus, ärip. Melanie Sibul.
228. Erich Siibold, Tartu, Puiestee 54, lihakauplus.
229. J. Siimu saeveski, Kiiu v., Kuusalu alevik, ärip. Jaan Siim.
230. E. Siirak, Puurmanni v., Puurmanni as., segakauplus, ärip. Ernst Siirak.
231. Sofia Silin, Irboska jaama juures, juuksetööstus.
232. P. Smirnov, Tartu, Pikk 52, toiduainete- ja piimakauplus, ärip. Praskeevia Smirnov.
233. Richard Soots, Tartu, Turuhoones, käsipakkide hoiuruum ja kirjutusmaterjali-kauplus.
234. R. Steinberg, Vao v., põllusaaduste, loomade ja nahkade ost-müük, ärip. Robert Steinberg.
235. P. Stepanov, Narva, Uusliin 15, rätsepatöötuba, ärip. Peeter Stepanov.

KARUSNAHAVABRIK

VENNAD A. JA R. HOFF

VILJANDIS, JAAMA T. 8. TEL. 132

Elektrotehnikatehaste aktsiaselts „ARE“

AKTIVA	Balanss 30. aprilliks 1938. a.	PASSIVA	
Kassa	512.34	Kapital	60.000.—
Pangad	1.382 25	Amortisatsioonikapital	1.090.—
Nõudevekslid	19.194.94	Kreeditorid	128.575.80
Deebitorid	45.243.69	Maksuvekslid	14.792.69
Tasumata aktsiakapital	36.000.—	Üleminevad passivad	19.577.20
Inventar	20.480.24	Puhaskasu	12.707.47
Tagavarad	113.929.70		
	236.743.16		236.743.16
	Tulud	65.408.80	
	Kulud	52.700.83	
	1937/1938. a. puhaskasu	12.707.47	

236. G. Striedter, Tallinn, Liivalaia 17—1, agent, välisfirmade esindaja manufaktuuri- ja kaupade alal, ärip. Georgi Striedter.
237. Alfred Suits, Tartu, Raekoja 29, diivanitööstus.
238. Mihail Suvii, Vilo v., Košelki k., koloniaalkauplus.
239. T. Taeniit, Pangodi v., Laguja k., talurahvatarvete- ja piimakaupluse ärip. Tatjana Taeniit.
240. Mari Talu, Vana-Vändra v., Vändra alevik, kohvik-söögisaal.
241. Tassenberg, Haapsalu, Uue-Sadama 1, toiduainete- ja piimakaupluse ärip. Martha Tassenberg.
242. „Olympia“ R. Timm ja Ko, Tallinn, Liivalaia 95, saapatööstus; usaldusühing, täisosa- ning Raivo Timm, ühingu osakapital Kr. 21.000.—
243. Marie Toiger, Sonda jaam, kartulite ost- müük.
244. Jakob Tomson, ehitustööde ettevõtte, Karula v., Lüllemäe.
245. R. Treiak, Antsla, Jaama 8, kingsepatöö- tuba, ärip. Rudolf Treiak.
246. Arthur Treude, Rakvere, Pikk 32-a, auto- parandustöökoja.
247. Otto Truumees, Triigi v., Paunküla, sae- veski, ärip. Otto-Emil Truumees.
248. Jaan Tulff, Võru, Liiva 2, autobuseliini pidamine Võru-Mõniste vahel.
249. Johan Uibopuu, Tartu, Veski 45, toidu- ainetete- ja piimakaupluse ärip.
250. O. Vaher, Koonga v., Nedrema k., sega- kauplus, ärip. Olga Vaher.
251. Vahteri mootorjahuveski, Massu v., Mään- se k., veskipidaja Martin Vahter.
252. Bruno Vahtrik, Rakvere v., Päide, jahu- veski.
253. Karl Vainu, Voka v., Toila, jahuveski.
254. Valmiskleitideäri ja -tööstus „Malle“ D. Vald ja A. Lauer, Tallinn, Mundi 3, täis- ühing, täisosa- ning Dagmar Vald ja Alma Lauer, ühingu osakapital Kr. 2.000.—
255. L. Vanaseme, Rapla v., Rapla alevik, jalanõude- ja piimakaupluse ärip. Leontine Vanaseme.
256. Mihkel Vanaküla, Rakvere, Tallinna 7, köitkoda.
257. P. Vassiljev, Narva, Parve 29, ehitus- tööde ettevõtte, ärip. Peeter Vassiljev.
258. August Veervald, Varangu v., Eisma k., autobuseliinide pidamine.
259. Magdaleena Veskimäe, Tartu, Kindral Põdra 21, toiduainete- ja piimakaupluse ärip.
260. Herman Vilibert, Tallinn, Lutri 14, toiduainete- ja piimakaupluse ärip.
261. Anna Villemson, Pärnu, Tallinna mnt. 23, toiduainete- ja piimakaupluse ärip.
262. Leonid Vipre, Pihtla v., Vanamõisa k., segakauplus.
263. August Vist, Veriora alevik, liha- ja vorstikauplus.
264. Johannes Voor, Kalvi v., Viru-Nigula, autobuseliinide pidamine.
265. Vladimir Zöbin, Vasknarva, saapatööstus.

Registreeritud muudatused:

1. Boris Agasild jätkab äritegevust, avades Pärnus, Riia mnt. 57 toiduainete- ja piimakaupluse ärip.
2. Anna Aksel'i perekonnanimeks on „Allika“ ja tema Nõmmel, Pärnu mnt. 92 asuva pesu- ja pudukaupluse ja Raudtee 116 avatud pesutööstuse firmaks „Anna Allika“.
3. Martin Altoja jätkab äritegevust, avades Pärnus, Kalevi 49, rätsepatööstuse firma all „M. Altoja“.
4. August Amon'i firma (trikoopesu pakkumise äridesse) asukohaks on Tartu, Soola 14—2 (enne Raekoja 56).
5. Edvin Andreson jätkab äritegevust, avades Võrus, Vaksali teel, toiduainete- ja piimakaupluse firma all „Edvin Andreson“.
6. Karl Annis, kes pidas Tallinnas, Narva mnt. 4 ja Nunne 11, kootud asjade kauplust ja Narva mnt. 4 kudumise- tööstust, surnud. Tema päranduse hool- dajaks on määratud Voldemar Resev- Resel ja Leonid Kahkra. Kudumise- tööstus lõpetatud, kaupluste tegevust jätkab ainuisikliku äripidajana Marie Avik, firma all: Kujutatud asjade äri „Soliid“ M. Avik.
7. Vladimir Anton'i ettevõtte ärialaks on riide- ja pudukauplus (enne segakauplus) ning asukohaks Tõrva, Valga 1 (enne Mõ- niste v.).
8. Pauline Arjus lõpetanud toiduainete- kaupluse Valgas, Võru 5, restoran-einelauda Va- baduse 1 peab edasi.

(Järgneb.)

A.-s. Krediit Pank

Arvete seis 31. septembril 1938

Aktiva		Passiva	
Kassa	274.494.66	Põhikapital	1.400.000.—
Hoiuarved	56.402.99	Tagavarakapital	533.526.94
Väärtpaberid	3.762.532.72	Erikapital	7.046.082.89
Väärtused	35.760.93	Amortisatsioonikapital	569.867.70
Diskonteeritud vekslid	8.150.207.77	Hoiusummad	18.213.755.97
Tähtajalised laenud	32.158.50	Võlad teistes krediit-asutustes	373.122.91
Kontokorrent laenud	14.068.369.52	Korrespondendid	295.497.97
Korrespondendid	1.328.524.61	Väljaantud garantiid	80.396.52
Garantii deebitorid	850.396.52	Mitmesugused kreditorid	450.522.37
Mitmesugused deebitorid	450.522.37	Osakonnad	1.414.803.28
Vallasvara	130.092.64	Tulud	1.276.094.25
Kinnisvara	1.911.386.56	Muud passivad	1.301.971.61
Kulud	939.802.74		
Osakonnad	1.353.247.91		
Muud aktivad	331.421.97		
	<u>33.725.642.41</u>		<u>33.725.642.41</u>

Toiduainete turg

London. 27. X 38.

Bacon, kaal 112 Ingl. naela

Iiri	sh. 84/-—93/-
Daani	" 95/-
Hollandi	" 92/-
Eesti	" 87/-
Rootsi	" 92/-
Poola	" 86/-

Nisu, kaal — 496 Ingl. n. = 225 kg

Northern Manitoba	sh. 26/7 ¹ / ₂
Rosario Santa Fe	" —

Jahu, kaal — 440 Ingl. n. = 63,5 kg

Good Canadian	sh. 13/9
-------------------------	----------

Odrad, kaal — 112 Ingl. n. = 50 kg

" " " " = 50 kg	" 6/6
-----------------	-------

Kaerad, " " " " = 50 kg

" " " " = 50 kg	" 7/3
-----------------	-------

Linad, cif per tn.

Livonian, Basis Risten	£ 72/—
Tows Soviet	" 76/—

Manchester.

Või,

Eesti	sh. 113/- — 115/-
Läti	" 113/- — 115/-
Soome	" 120/- — 122/-
Rootsi	" 120/- — 122/-

Daani	sh. 129/— 132/-
Uus-Meremaa, finest	" 118/-
" " first	" 115/-

Hamburg.

Nisu,

Sisemaa, 50 kg eest	—
Manitoba I, cif 100 kg eest term.	\$ 2.97
Hard Atlantic	" 3.13

Rukis, 1000 kg eest.

La Plata, Hamburgis	sh. —
" " Amsterdamis	" —

Suhkur,

toores	sh. 5/- 5/3 ⁸ / ₄
Belgia	" 6/7 ¹ / ₂
Tšehhi	" 6/6
Poola	" 6/1 ¹ / ₂
Hollandi	" 6/9

Riis, Burmah II. Rmk. 10.50

Või, Berliinis.

Deutsche Markenbutter	Rmk. —
Feine Molkereibutter	" —
Molkereibutter	" —
Landbutter	" —
Kochbutter	" —

Välisbörsid

	L O N D O N										
	14. X	15. X	17. X	18. X	19. X	20. X	21. X	22. X	24. X	25. X	26. X
Frank . . .	178.84	178.71	178.68	178.63	178.65	178.75	178.75	178.71	178.63	178.71	178.81
Dollar . . .	4.7387	4.7368	4.7481	4.7537	4.7743	4.7556	4.7590	4.7581	4.7606	4.7615	4.7762
Rootsi kr. . .	19.407	19.410	19.413	19.412	19.411	19.410	19.411	19.413	19.413	19.412	19.412
Daani kr. . .	22.400	22.400	22.400	22.400	22.400	22.400	22.400	22.400	22.400	22.400	22.400
Norra kr. . .	19.901	19.901	19.901	19.901	19.902	19.902	19.901	19.902	19.902	19.902	19.902
Saksa mrk. . .	11.827	11.820	11.845	11.867	11.910	11.890	11.890	11.900	11.895	11.885	11.907
Soome mrk. . .	226.81	226.81	226.80	226.80	226.80	226.80	226.80	226.80	226.80	226.80	226.78
Floriin. . . .	8.7112	8.7050	8.7262	8.7362	8.7725	8.7387	8.76	8.7525	8.7612	8.7537	8.7762
Liira	90.12	90.03	90.25	90.37	90.75	90.46	90.43	90.50	90.53	90.50	90.75
Helveetsia fr. . .	20.923	20.922	20.942	20.945	21.—	20.955	20.965	20.966	20.977	20.972	21.038
Tšehhosl. kr. . .	138.—	138.—	138.25	133.12	138.75	138.06	138.—	139.18	138.37	138.37	139.—
Belga	28.035	28.022	28.070	28.112	28.267	28.155	28.155	28.135	28.165	28.160	28.215
Peseeta	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Šilling	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Slott	25.18	25.31	25.31	25.28	25.37	25.43	25.31	25.31	25.31	25.37	25.37
Pengö	24.—	24.—	24.—	24.—	24.12	24.12	24.—	24.—	24.12	24.12	24.12
Latt	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25
Eesti kroon . . .	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25
Litt	28.50	28.50	28.50	28.50	28.50	28.50	28.50	28.50	28.50	28.50	28.50
Tšerv.	25.15	25.11	25.15	25.20	25.30	25.20	25.21	25.21	25.15	25.04	—
Hõbe p. u. . . .	19 ^{11/16}	19 ^{9/16}	19 ^{9/16}	19 ^{11/16}	19 ^{13/16}	19 ^{11/16}	19 ^{3/4}	19 ^{11/16}	—	19 ^{11/16}	19 ^{5/8}
Kuld " "	146 sh. 10 d.	146 sh. 8 ^{1/2} d.	146 sh. 6 d.	146 sh. 2 d.	145 sh. 8 ^{1/2} d.	145 sh. 9 ^{1/2} d.	146 sh. 2 ^{1/2} d.	146 sh. 1 ^{1/2} d.	145 sh. 11 d.	145 sh. 11 d.	145 sh. 9 d.
Plaata " " . . .											

	B E R L I I N										
	14. X	15. X	17. X	18. X	19. X	20. X	21. X	22. X	24. X	25. X	26. X
Naelsterling . .	11.825	11.825	11.845	11.875	11.910	11.905	11.870	11.880	11.895	11.895	11.905
Frank	66.10	66.10	66.25	66.45	66.65	66.60	66.40	66.50	66.60	66.55	66.60
Dollar	2.497	2.497	2.497	2.497	2.496	2.497	2.497	2.497	2.496	2.496	2.496
Rootsi kr. . . .	60.91	60.91	61.—	61.16	61.34	61.32	61.14	61.18	61.25	61.25	61.30
Daani kr.	52.79	52.79	52.88	53.01	53.17	53.15	52.99	53.04	53.10	53.10	53.10
Norra kr.	59.42	59.42	59.52	59.67	59.84	59.82	59.63	59.69	59.77	59.77	59.82
Soome mk.	5.215	5.215	5.225	5.235	5.250	5.250	5.235	5.240	5.245	5.245	5.250
Floriin.	135.80	135.88	135.88	135.88	135.80	135.90	135.85	135.66	135.63	135.75	135.75
Liira	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10
Helveetsia fr. . .	56.53	56.50	56.58	56.68	56.71	56.70	56.63	56.64	56.68	56.69	56.65
Belga	42.19	42.19	42.21	42.23	42.19	42.22	42.20	42.15	42.21	42.22	42.22
Latt	48.80	48.80	48.80	48.80	48.80	48.80	48.80	48.80	48.80	48.80	48.80
Eesti kr.	68.20	68.20	68.20	68.20	68.20	68.20	68.20	68.20	68.20	68.20	68.20
Litt	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98

J. Puhk ja Pojad suurveski saadused

27. X 1938.

		Kroonid		Kroonid	
Nisupüütl (hinnad on arvatud ühes valge puuvillase kotiga):				Poolsõre	100 kg 40.—
„Sampo“	100 kg	25.—		Sõre	„ 41.—
„Kungla“	„	31.—		Manna	„ 41.—
„Kalev“	„	35.—		Rukkijahu	100kg 17.20—18.50
„Eesti parem“	„	29.—		Rukkipüütl	„ 26.00—27.00
„Granular“	„	36.—		Nisu pehme — sõre	25.00—41.00
				Kaerahelbed	32.—

Tallinna börsikomitee juures asuva kaupade ja prahtide komisjoni poolt koteeritavate kaupade nimekiri ja hinnad (en gros). 26. X 1938. a.

		Kroonid.				Kroonid	
J. Puhk ja Pojad suurveski:				Raudvits	100 kg	26.00—33.—	
Jahud: rukki	100 kg	17.20—18.50		Raudplekk	"	28.00—34.—	
" pütül	"	26.00—27.00		" tsingitud	"	41.00—46.—	
" nisu, pehme—sõre	"	25.00—41.00		Raudtalad	"	19.00—19.50	
Kaerahelbed (Herkulo)	1 kg	—,32		Teras, talla, ree	"	25.00—26.—	
A/S. Rotermanni teh.:				" vedru	"	32.—	
Jahud: rukki	100 kg	16.50—17.50		" valu	"	—90.—1.—	
" pütül	"	26.00—27.00		Malm nr. 2	"	9.20	
" nisu, pehme — sõre	"	24.00—41.00		Inglitina	"	440.00—450.—	
Nisu	"	22.00—23.00		Seatina	"	40.00—45.00	
Rukis	"	16.00—17.00		Vaskplekk, punane	"	180.00—240.—	
Kaerad, sõõda	"	12.00—13.00		Vaskplekk, valge	"	160.00—200.—	
Odrad, toidu	"	16.00—17.00		Tsinkplekk	"	75.00—80.—	
Seemned: ristikehina, pun. hil.	"	75.—		Masinaõli,	"	21.00—22.—	
" timuti	"	60.—		" Ameerika	"	21.00—22.—	
Õli, linaseemned	"	16.75		Mootoriõli, Ameerika	"	38.00—70.—	
Herned, toidu, rohelised	"	21.00—30.00		Poola	"	—	
Riis, Burmah II	"	46.00—47.00		Autoõli, Ameerika ja Daani	"	42.00—135.—	
Kartulitärklis „Supérieur“	"	25.—		A/Ü. Eesti Kiviõli põlevkivi küt-			
Siirup, kartuli, 42 ⁰ / ₀	"	28.00—30.00		teõli, tsistern.	1000 kg	65.00—70.—	
Glükoos	"	28.00—30.00		Tsilindriõli, Ameerika	100 "	30.00—50.—	
Margariin, kodumaa,	"	69.00—75.00		Nafta, Ameerika	"	—	
Kakao, Hollandi	1 kg	1.80—2.40		Petrooleum, Vene, tsist. ja vaadid	"	14.00—15.00	
" Eesti	"	1.00—2.30		Ameerika	"	—	
Kohv, Rio, Santos jne.	"	2.65—3.30		Bensiin, Esimese Eesti Põlevkivi-			
" Kesk-Ameerika sordid	"	4.75—5.75		tööst. segabensiin, fr. Tallinn, netto ltr.		—,32	
Tee, laht., oranž Pekoe, Tseilon	"	5.60—6.—		Autobensiin	"	—,32	
Tee, laht., oranž Pekoe, Java	"	5.00—5.50		A/Ü. Eesti Kiviõli bensin „Estolin“,			
Sidrunid	kast	33.00—34.00		tsistern. tr. Tall. ühes teedemaks.	"	—,32—,34	
Suhkur, peenike, Inglise	100 kg	44.75—45.—		Bensiin, I s., välisbensiin	"	—,34—,35	
Poola	"	44.25—44.50		Pesuosoda, kodumaa	100 kg	8.50—9.00	
Sool, lahtine, Vene, fr. vagun				Seebikivi	"	28.25—29.25	
Irboska ja Narva	"	2.70—2.90		Värvid, nigros., vees sulav, välism.	1 kg	6.50	
" Saksa, fr. Tallinn	"	2.50—2.70		" tsinkvalge, välism.	100 "	39.00—45.—	
" Vene	"	2.50—2.70		" tinavalge,	"	71.00—75.50	
Heeringad: Šoti „Matties“, I sort tünn		43.00—46.00		" ooker,	"	19.00—24.—	
" „Matfulls“	"	44.00—48.00		Tsemment,			
Liha, sea, I sort	1 kg	00.70—00.82		Portland, Kunda, pütt 170 kg, fr. Rakvere		5.85	
Liha, looma, I sort	"	00.40—00.63		paberkohtides		5.15	
Õlikoogid, linaseemne	100 kg	14.50—15.—		Kriit, pestud	100 kg	4.00	
Sojatangud	"	15.50		Kivitorv	"	14.00—22.50	
Nisukliid	"	12.—		Puutorv	"	20.—	
Kivisüsi, sepa, fr. Tallinn	1000 kg	35.—		Lubi, Tallinn,	1000	33.—	
Kivisüsi, auru, fr. Tallinn	"	28.—		" fr. Tamsalu	"	22.—	
Koks, gaasi, Tallinna gaasivabr.	1000 kg	50.—		Kips, krohvimise, fr. v. Irboska	"	30.—	
Kütteturvas (A/s., „Eesti Turbat.“)	"	10.—		" krohvimise, fr. v. Tallinn	"	42.—	
Põlevkivi, netto	"	9.—		Telliskivi, Is., fr. Tallinn	1000 tk.	48.—51.—	
Kütteõli, vaadi viisi, netto	100 kg	6.70		Silikaat, Is., fr. vabrik	"	42.—	
Raskeõli A. B. C.	"	8.00		Tulitikud, originaalkast (5000			
Estobitumen A. B. C. D. E. F.				toosi)	kast	125.—	
tünnid br.	"	9.75		Tallanahk, Eesti nahast	1 kg	2.30—2.70	
Asfaltemulsioon	" netto	10.25		Tallanahk, Ameerika, I s.	"	2.60—2.90	
Asfaltmastiks	"	5.75		Linaseemneõli	100 kg	61.—	
Katuselakk, vaatides,	" br.	10.25		Värnits	100 kg	61.—	
Fenolaat,	" netto	5.25		Piirit., puh., eksp. (ekskl. v.) fob. Tall. hl/alk.		33.00—35.—	
Karbolineum „Estokarbolineum“				Paber, rotatsioonil	100 kg	28.20	
A. B. C. netto	"	8.75—11.75		Puuvillane riie, Bjas, netto	mtr.	0.52—0.62	
Raalakk, netto	100 kg	16.75		" Mitkal	"	0.40—0.53,5	
Immutusõli D. C., netto	"	7.75—8.75		L a m b a v i l l 15. VIII 36. a.			
Maanteeõli	"	7.00		" I sort	1 kg Kr.	3.55	
Viljapuu-karbolineum, netto	ltr	0.30		" II	"	2.80	
Mootorpetrooleum,	kg	0.15,5		" III	"	2.05	
Mootornafta	"	0.12,5		V õ i . — Tendents: kindel. 24. X 1938. a.			
Diiselnaftha	"	0.12,5		1. sort 1 kg Kr. 1.52, mis on tuln. sisse 17. X - 23. X 38. a.			
Putukamürk „Puttox“	"	1.50		L a m b a l i h a 26. X 1938. a.			
Raud, sordi	100 kg	20.00		Eksporditava värskelambaliha hind Tallinna tapa-			
Raud, latt	"	20.00		majades headuse järgi 75—80 senti kg.			

Peekonsigade nädalahinn. Tallinnas 21. X 1938. a.	Kroonid			
	I sort	II sort	III sort	IV sort
Peekonsigade tapakaalud: 10.—16. X 1938. a.				
60—72 kg	0.88	0.83		
55,5—59 "	0.83	0.79	Siseturu-	hinnad
72,5—75 "				
75,5—80 "	0.79	0.75		

Elussigade hindadeks noteeriti:

90—120 kg raskused 60 s. eluskaalu kg.				
121—160 "	64	"	"	"
161 ja raskemad "	60	"	"	"

K a n a m u n a d. Tendents: siseturumun.) kindel.
 21. X 38. eksportmun.)
 1 kg eksportmune fr. kogumispunkt Kr. 1.15
 1 " siseturumune " " Kr. 1.10

P i i m. 24. X 1938. a.
 Talupidajate poolt müüdava piima hind Tallinnas ühe liitri eest:

I valiku rõõskpiim lahtistes nõudes kauplustele müües	13 s. ltr.
I valiku rõõskpiim lahtistes nõudes piimatööstustele müües	12 " "
II valiku rõõskpiim lahtistes nõudes kauplustele müües	11 " "
II valiku rõõskpiim lahtistes nõudes piimatööstustele müües	10 " "

Juust. 24. X 38. Tendents: kindel.
 Juustu hinnaks noteeriti ilma riikliku juuremaksuta fr. Tallinn Siseturujuust
 Eksportjuust: Šveitsi 0.85—1.20
 sort 12 A 115 senti kg Tilsiti 1.07—1.15
 " 12 B 112 " " Holl. 1.00—1.10
 " 11 A 113 " " Backst. 1.00—1.10
 " 11 B 110 " "
 " 10 A, B, C 106 " "
 Konserv 35% rasva 105—110
 45% " 130—135
 50% " 140

L i n a d. 21. X 38. Tendents: püsiv.
 Lina kokkuostuhinnad sentides ühe kg eest franko kokkuostja ladu riiklike standardsortide alusel (s. o. sortide eest, mis vastavad Põllutööstusriiumi lina väljaveo kontrolli nõuetele nii omaduste kui ka harimise ja sidumise poolest):

Lina, ristna R	Petersi- ja Mujal	
	Võrumaal	Eestis
hoffsdreiband HD	107	105
dreiband D	98	96
ordinäärdreiband OD	89	87
liivi ordinäärdreiband LOD	80	78
takupraak H	71	69
takupraak H	62	60

Takud I 1 kg	0.69
" II "	0.59
" III "	0.49
" ehituse "	0.15—0.20

Kartulid. 24. X 38. Tendents: kindel.
 Sõgikartul: Virumaal 2.80—3.00 kv.
 Läänemaal 2.60—2.70 "
 Seemnekartul: „Majesteet“ 4.10—4.40 "
 „Varajane kollane“ 4.10—4.40 "
 „Bintje“ 5.00 "
 „Jorgi hertsog“ 5.25 "

Tööstuskart: tärklisvabr. 13 s. t. kg ehk piiritusevabrikuis 2.20—2.80 "
 K a l a d. Eksportikõlvulised fr. rannik. 17. X 1938. a.
 Lõhe (marjaga) värskel, kaal alat. 6 kg. 2.70. Tend.: kind.
 Lõhe (niisaga) värskel, kaal alat. 6 kg " "

Angerjas, elus, rändangerjas, kaal alates 160 s. kg.	Kroonid	
	Tendents:	kindel
—do— elus, paigaangerjas, 130 s. kg	"	"
Koha, värskel, järve, alates 38 cm 75 s. kg.	"	"
Haug, värskel, valik 1—3 kg 30 s. kg	"	"
Haug, järve, valik 1—3 kg 25 "	"	rah.
Latik, värskel. 25 "	"	"

Aiasaadused. 21. X 38. a.
 Öunad: sügissord. ekspordikõlv., pakkimiskuludeta fr. Tallinn 40 s. kg Tendents: püsiv
 Sügissordised 40 kg. Tendents: püsiv.
 talvesordised 42—44 " "
 Antonovka-sordilised öunad 30 s. kg. " "

Jõhvikad: ekspordikõlv., fr. Tallinn, pakkimiskuludeta 15 s. kg. Tendents: vaikne
 Sigurid: ekspordikõlv., fr. kogumisp. 16—17 s. kg. Tendents: äraootav.

Sibulad: ekspordikõlv., fr. kogumispunkt 15 s. kg. Tendents: äraootav
 Kurgid: konservitud, ekspordikõlvulised, ca 5 kg plekknõu 2.60. Tendents: kindel

K a s e i n. 17. X 38.
 Toorkaseiin I s. 1 kg fr. piimatalitus. Kr.—13.
 " II " " " " " —11.
 Tendents: vaikne.

Metsamaterj. hinnad fr. laduplats Tallinn. 12. X 1938.
 Palgid: kuusk ja mänd . . thm. kr. 15.00—16.—
 Paberipuud r.-m. " 8.—10
 Toepuud " " 7.—
 Pakud: haab I sort " " 35.—
 " II " " " " " 25.—
 Prussid " " 34.00—36.00

Saetud materjal: plangud + 25% laudu: alus 7":
 " kuusk u/s " " 34.—
 " " IV sort. " " 30.—
 " mänd u/s " " 32.50
 " " IV sort. " " 28.50
 Kastilauad " " 55.00—60.00
 Krohviliistud " " 28.00—34.00
 Liiprid 15 cm x 25 cm x 270 cm " " 3.—
 Tendents: tagasihoidlik.

P r a h i d.
 L i n a
 Tallinn — Stettin 1000 kg Rmk. 14.25
 " — Gent 1016 " sh. 28/—
 " — Dundee " " 30/—

Puumaterjalid. Standard
 Tallinn— London " sh. 32/6
 " — Hull " " 38/—
 " — Manchester " " 45/—
 " — Grangemouth " " 32/6
 " — Belfast " " 45/—
 " — Dundee " " 33/6
 " — Antwerpen " " 35/—
 " — Gent " " 35/—
 " — Rotterdam " " 32/6
 " — Amsterdam " " 40/—

Segakaup.
 Tallinn — Stettin 1000 kg Rmk. 18.00—30.—
 " — London 1016 kg sh. 17.00—45.—
 " — Stokholm 1000 kg Rkr. 11.00—30.—
 " — Stettin, või, tünn Rmk. 1.50
 " — London " 1000 kg " sh. 2/6

Kartulid
 Tallinn—Stockholm 1000 kg 6.50

Väärtpaberite kursid

Tallinna börsil 30. IX 1938. a.

Väärtpaberid	Nommi- vaart	Vimane divid.	Tehtud	Ostjad	Müüjad
K r o o n i d e s					
1927. a. 7 ⁰ / ₀ E. V. välisl. \$	1000	—	—	3600	—
" " " " £	100	—	—	1760	—
Riigik. pantk. võõrandat. maade eest tasu maksm. s. A. B. C (55 a.) 2.66 ⁰ / ₀	100	—	—	68	75
Majandusmin. rahandus- osakonna pantkirjad:					
seeria D. (20 a.) 2.66 ⁰ / ₀	100	—	—	57	—
" E. (20 a.) 2.66 ⁰ / ₀	100	—	—	60	—
" F. (9 a.) 2.66 ⁰ / ₀	100	—	—	42	—
Pikalaenu Panga:					
pantlehed (20 a.) 6% . . .	5000	—	—	—	—
" " " " 6 ⁰ / ₀ . . .	1000	—	—	—	—
võlakirjad (20 a.) 5% . . .	5000	—	—	—	—
" (5 a.) 5% . . .	5000	—	—	—	—
" (5 a.) 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ . . .	5000	—	—	—	—
" (5 a.) 4% . . .	5000	—	—	—	—
4% Asunduskapit. võlakirj.	100	—	—	90	—
4 ⁰ / ₀ Asundusk. võlakirj., mis antud E. Maap. poolt Krediitasutust. nende nõudm. ümberlaenust.	100	—	—	—	—
6 ⁰ / ₀ E. Hüpot.-p. pantlehed	100	—	90	90	91
5 ⁰ / ₀ E. Maakrediits. pantl.	100	—	95	95	96
5 ⁰ / ₀ Tall. Immob. pantl. rbl.	100	—	—	—	—
4 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ E. Maap. pantl. (7 s.)	100	—	—	—	—
4 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ " " " (8 s.)	100	—	—	—	—
4 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ " " " (9 s.)	100	—	—	—	—
A k t s i a d :					
Eesti Pank	50	9%	—	65	—
Krediit Pank	50	5%	—	—	—
Pärnu Krediit Pank	50	4%	—	—	—
Tartu Tööstuse Pank, a/s.	50	5%	—	—	—
Balti Puuvilla kehr. ja kud. vabr. a/s	50	3%	—	11,00	15
Eesti elektrimasin. ehi- tuse a.-s., end. „Volta“	100	8%	—	—	—
„Eesti Union“ kindl. a/s.	50	6%	—	—	—
„Ephag“ Eestim. rohu- ja apteegikaub. ühing	100	9%	—	—	—
Eestimaa trükikoda a/s.	50	—	—	—	—
„Ilmarine“ a/s.	100	—	—	—	—
„Fr. Krull“ a/s.	50	8%	—	—	—
„Hansa“ kindl. a/s.	50	10%	—	—	—
„Kinnisvara“ o/üh.	50	6 ⁰ / ₀	—	—	—
„Kütte Jõud“ a/s.	100	—	—	—	—
„Majaomanik“ kinnisva- rade kasut. o/ü.	50	7%	—	—	—
„Massoprodukt“ a/s.	50	—	—	—	—
„Mootor“ o/ü.	1000	8%	—	—	—
Narva Kirjastuseühisus	50	5%	—	—	—
Piirit. puhast. vabr. o/üh.	500	3 ⁰ / ₀	—	—	—
„Polaris“ Eesti kindl. a/s.	50	12%	—	—	—
„Port-Kunda“ a/s.	50	6%	—	—	—
Põhja kindlustuse a/s.	50	—	—	—	—
Saku õlletahas a/s.	50	3 ⁰ / ₀	—	—	—
G. Siegel a/s.	50	5%	—	—	—
SindiTeksstiilvabrikute üh.	50	—	—	—	—
Türi Pab. ja Puup.-v. a/s.	50	—	—	—	—
„Ühiselu“ a/s.	50	—	—	—	—
O/ü. „Tarlon“	50	—	—	—	—
Kreenh. Puuvillas. Man. o/ü.	5000	2 ⁰ / ₀	—	—	—
„Eesti Kiviõli“ a/ü	50	—	—	—	—
O/ü. Raadio-Elektrotehn. Tehas „Ret“	100	10 ⁰ / ₀	—	—	—
A/S. Tall. Laevähisus	50	15 ⁰ / ₀	—	—	—
O/ü „Elamu“	50	—	—	—	—
A/S. A. Rosenväld & Co.	250	—	—	—	—

Tallinna fondibörsi

kursisedel

		21. X 1938	22. X 1938	21. X 1938	25. X 1938	26. X 1938	27. X 1938
New-York dollar	T. — O. 3.80 M. 3.87	— 3.79 3.86	— 3.79 3.86	— 3.79 3.86	— 3.79 3.86	— 3.78 3.85	— 3.77 3.84
London 1 naelsterl.	T. — O. 18.11 M. 18.35	— 18.11 18.35	— 18.11 18.35	— 18.11 18.35	— 18.11 18.35	— 18.11 18.35	— 18.11 18.35
Berliin	T. — O. 152.05 M. 154.25	— 151.85 151.05	— 151.90 154.10	— 151.85 154.05	— 151.85 154.05	— 151.85 154.05	— 151.55 153.75
Berliin (clearing) 100 s. riigim.	—	146.63	146.63	146.63	146.63	146.63	146.63
Helsingi 100 soome m.	T. — O. 7.98 M. 8.10	— 7.98 8.10	— 7.98 8.10	— 7.98 8.10	— 7.98 8.10	— 7.98 8.10	— 7.98 8.10
Stokholm 100 rootsi kr.	T. — O. 93.40 M. 94.60	— 93.40 94.60	— 93.40 94.60	— 93.40 94.60	— 93.40 94.60	— 93.40 94.60	— 93.40 94.60
Kopenh. 100 daani kr.	T. — O. 80.85 M. 82.05	— 80.85 82.05	— 80.85 82.05	— 80.85 82.05	— 80.85 82.05	— 80.85 82.05	— 80.85 82.05
Oslo 100 norra kr.	T. — O. 90.95 M. 92.15	— 90.95 92.15	— 90.95 92.15	— 90.95 92.15	— 90.95 92.15	— 90.95 92.15	— 90.95 92.15
Paris 100 grants. fr.	T. — O. 10.09 M. 10.29	— 10.09 10.29	— 10.09 10.29	— 10.10 10.30	— 10.09 10.29	— 10.09 10.29	— 10.09 10.29
Amsterd. 100 floriini	T. — O. 206.80 M. 210.30	— 208.15 209.65	— 206.35 209.85	— 206.20 209.70	— 206.25 207.75	— 206.25 207.75	— 205.75 209.25
Riia 100 latti	T. — O. 71.40 M. 72.50	— 71.40 72.50	— 71.40 72.50	— 71.40 72.50	— 71.40 72.50	— 71.40 72.50	— 71.40 72.50
Zürich 100 helv. fr.	T. — O. 86.20 M. 87.60	— 86.15 87.55	— 86.15 87.55	— 86.15 87.55	— 86.15 87.55	— 86.05 87.45	— 85.85 87.25
Brüssel 100 belgat	T. — O. 64.20 M. 65.20	— 64.10 65.10	— 64.15 65.15	— 64.15 65.15	— 64.10 65.10	— 64.10 65.00	— 64.00 65.00
Milaano 100 lirat	T. — O. 19.98 M. 20.33	— 19.95 20.30	— 19.96 20.31	— 19.95 20.30	— 19.94 20.29	— 19.89 20.24	— 19.89 20.24
Milano (clearing) keskm. kurs.	—	20.29	20.29	20.29	20.29	20.29	20.29
Praha 100 tšehh. kr.	T. — O. 13.08 M. 13.30	— 13.09 13.31	— 13.07 13.29	— 13.05 13.27	— 13.05 13.27	— 13.05 13.27	— 12.99 13.21
Varssav 100 slotti	T. — O. 71.05 M. 72.75	— 71.05 72.75	— 71.05 72.75	— 71.05 72.75	— 71.05 72.75	— 71.05 72.75	— 71.05 72.75
Kaunas 100 litti	T. — O. 62.75 M. 64.25	— 62.75 64.25	— 63.00 64.50	— 63.00 64.50	— 63.25 64.75	— 63.25 64.75	— 63.25 64.75
Danzig 100 guld-nat	T. — O. 71.05 M. 72.75	— 71.05 72.75	— 71.05 72.75	— 71.05 72.75	— 71.05 72.75	— 71.05 72.75	— 71.05 72.75
Kuld puhas üks gr.	—	—	—	—	—	—	—

1898

1938

Firma 40 aasta äritegevuse juubeli puhul
avaldame tänu lugupeetud ostjaskonnale meile osutatud poolehoidu eest.
Meie ladude rikkalik valik rahuldab ka nõudlikema ostja!
Juubeli puhul eriti odavad hinnad.

F-ma H. MARKOVITSCH

Kella- ja kullasepaäri, Viru 15.

Käesolevaga teatan oma lugupeetud ärisõpradele, et olen oma kontori,
mis asus Vene tän. 13,

üle viinud

Harju tänavale 21, teisel korral,

ning palun mind külastada uutes ruumides.

Tehnikabüroo dipl. ins. O. LOSSMANN, Tallinn.

**Soovitame lugupeetud
piimatalitustele:**

**Rootsi „Alfa-Laval“, Saksa
„Westfalia“ ning Soome „Lacta“**
harilikke, poolhermeetilisi ja täishermeetilisi koorelahutajaid.

„Astra“ ja Silkeborgi vabrikute
uemat tüüpi ning paremate katsetulemustega kroonitud
piimatööstuse masinaid.

Inglise plaatpastööre A. P. V.
Praegusaja parimaid üldtunnustatud piimaveo-
kanne ja piimakurni

Daani „F. M.“ ja Rootsi „Alfa“.

Müük ainult piimatalitustele.
Jälgige hinnakirju!
P. K. „VÕIEKSPORT“.

Võitünnimaterjali, pergamenti, võisoola, võivärvi, väävelha-
pet, amüülalkoholi, masinarihmu ning kõiki piimatalituses
vajalisi laboratooriumitarbeid.

Elektri- ja metallitehas

«ARBA»

Tallinn, Kappeli 7. Tel. 312-26

Suurel arvul kvaliteet-
elektriarmatuure

kabinettidesse, elutubadesse, söögitubadesse,
magamistubadesse, kirjutuslaua-lampe, büroo-
lampe, taotud rauast armatuure

Asutuste valgustus-sisustusi elektriarmatuuri-
dega ja igasuguseid valgustus-seadmeid
vastavalt erisoovidele

Bakeliidist esemete valmistamine
Igasugused katkestajad, kontaktid, pesad
jne. jne.

O/Ü. TILGA ja Ko. TALLINN, HARJU TÄN. 23
TELEFONID 467-98, 482-83

PÖLLUPIDAJATE ÜHISPANK

TALLINN, VÄIKE KARJA 7

Tel. 455-68

OSAKOND — KEILAS

RAEKOJA PL. 6. Tel. 75

Pank võtab raha hoiule, annab laene mitmesugustel
kindlustustel ja toimetab kõiki pangaoperatsioone

JUHATUS

Väljaandja Kaubandus-tööstuskoda.

Vastutav toimetaja H. ANTO.

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühiseuse trüükoda, Pikk tän. 2., 1958.